

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СЮАЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАУ БЕЛАРУСІ, КІРАУНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР І КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 25 (779)

Субота, 17 чэрвеня 1950 года

Цана 50 кап.

У імя добра і шчасця народа

Працягвае сваю работу першая сесія Вярхоўнага Савета СССР, абранага савецкім народам 12 сакавіка 1950 года. Работа сесіі адбываецца ў абстаноўцы высокага патрыятычнага ўздыму працоўных нашай краіны, іх бязмежнай любові і адданасці свайму Ураду, партыі большэвікоў і мудраму правяду Іосіфу Вісарыянавічу Сталіну, якога ўвесь савецкі народ адзінадушна абраў сваім першым дэпутатам у вышэйшай органе ўлады. З іменем Сталіна звязаны ўсе перамогі савецкага народа, мудрая палітыка нашага ўрада, шчасце і добрыя працоўных краіны. Імя Сталіна напісана на сцягах барацьбы за мір. Сталін — наша гордасць і наша сумленне. Да большэвіцкай партыі і таварыша Сталіна накіраваны самыя шчырыя і сардэчныя пацудзі ўдзяльнасці сесіі.

«У глыбокай усенароднай любові да правяду і настаўніка, — сказаў, адрываючы першае паседжанне Савета Саюза, адзін са старэйшых дэпутатаў акадэмік А. В. Паладін, — аб'яднаны і сардэчна падзяка за яго беззаставянае служэнне Радзіме, і пацудзі законнай гордасці тым, што нас выдзяляе наперад такі геніяльны чалавек, які з'явіўся ў Сталіна, усведамленне якіх перамога, атрыманая пад кіраўніцтвам Сталіна.

Новая эра ў жыцці чалавецтва, эра камунізму звязана з іменем Сталіна.

Працоўныя падзвігі, якімі адзначылі савецкія людзі дні падрыхтоўкі і дні работы сесіі Вярхоўнага Савета СССР, — сведчанне іх любові і вялікага даверу да сваіх дэпутатаў — слуг народа, ярыя дэмакратыя патрыятычных пацудзі савецкіх людзей.

Нідзе, ні ў адной буржуазнай краіне, няма такой жывой і шчыльнай сувязі паміж народам і яго вышэйшым органам улады, як у нас, у Савецкім Саюзе. Варта прыгадаць канстытуцыйны парады краіны, кабіна, каб лішні раз пераканана ў тым, што інтарэсы працоўнага чалавека там ніколі не знаходзіць свайго адлюстравання ў дзейнасці парламента. Больш таго, дзейнасць вышэйшых органаў улады там накіравана супроць кроўных інтарэсаў большасці свайго народа, у інтарэсах значнай часткі мільянераў і мільярдэраў, якія назапільваю свае каштаты на слезах, касьцах і крыві працоўных.

Соцям Сталінскай Канстытуцыі асветлены і сардэчны шчаслівыя дні жыцця нашага народа. Савецкія людзі смела глядзяць у свой заўтрашні дзень — дзень камунізму. Усе іх сілы і творчая энергія накіраваны на тое, каб стварыць іма магчыма багатае і свабоднае жыццё для ўсяго чалавечага роду. Яны ўжо адкрыты гавораць аб сваіх прэтэнзіях на сусветнае панаванне. Да заахонітых плаваў амерыканскіх атамшчыкаў прыстававаны і бюджэт іх краіны. Затраты на ўзброеныя сілы, на вытворчасць атамных бомб і іншых ваенных мерапрыемстваў складаюць каля 76 процантаў усяго бюджэта ЗША. Велізарныя ваенныя выдаткі характэрны для бюджэтаў Англіі, Францыі і іншых уладальніц Паўночна-атлантычнага пакта. Уся палітыка імперыялістаў накіравана на падрыхтоўку і развіццё вайны.

Шалюць раздзіраны імперыялістычных краінаў. Але яны не знаходзяць ніякай падтрымкі ў сваіх народаў. Варчым ваенным планам працоўных ўсіх краін свету процістаяць патрабаванне міру і забароны атамнай зброі. Мільёны подпісаў пад зваротам Стаггольмскага кангрэса прыхільнікаў міру — сур'езнае папярэджанне ўсім тым, хто прагне вайны.

Шматмільённую армію прыхільнікаў міру ўзначальвае магучы Савецкі Саюз. Савецкія людзі штодзённа клопацца аб далейшым росце прамісловасці, сельскай гаспадаркі, навукі і культуры. Іх стваральную працу, спякой граніц любімай Радзімы абараняе гераічная Савецкая Армія і Ваенна-Марскі Флот. На ўтрыманне сваіх слаўных Узброеных Сіл Савецкі ўрад дае неабходныя сродкі. Наш народ можа спакойна тварыць у імя сваёй Айчыны, якая надзеяна ахоўвацца гераічнымі воінамі арміі і флота.

Велічныя задачы настаўлены перад намі партыяй і Урадам. Але яны будуць з поспехам выкананы. Заўрака паспяхова выкананне з'яўляецца і Дзяржаўны бюджэт СССР на 1950 год.

Пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў і вялікага Сталіна савецкі народ атрымае новыя перамогі на шляху будаўніцтва камунізму.

У СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ СССР

Совет Міністраў СССР разгледзеў прапанову Камітэта па Сталінскіх прэміях у галіне мастацтва і літаратуры пры Совеце Міністраў СССР і прысудзіў Сталінскую прэмію першай ступені ў памеры 100 тысяч рублёў за кінакарціну «Шчыт Джур'яна». Даліце Сямёну Вісарыянавічу, заслужанаму дзеячу мастацтва Грузінскай ССР, рэжысёру; Рондзюлі-Цагарашвілі Давіду Яўгенавічу, заслужанаму дзеячу мастацтва Грузінскай ССР, рэжысёру; Леаніду Георгію Нікалаевічу, аўтару сценарыя; Аракішвілі Дамітрыю Ігнаціевічу, народнаму артысту Грузінскай

Савецкай ССР, кампазітару; Гамрэнелі Давіду Аляксандравічу, народнаму артысту Грузінскай ССР; Бадрыдзе Давіду Георгіевічу, народнаму артысту Грузінскай ССР; Часціце Нікалаю Андрэевічу, народнаму артысту Украінскай ССР; Грышыно Міхаілу Сцяпанавічу, народнаму артысту Украінскай ССР; Грыгорашвілі Грыгорыю Максімавічу, заслужанаму артысту Грузінскай ССР; Джпарыдзе Мадзеі Валерыянавічу, артысту; Кузнецову Канстанціну Андрэевічу, апаратару; Далідзе Владзіміру Вісарыянавічу, гукаапаратару.

Лічыць бюджэта — гэта хвалючыя летаніцы спраў будаўніцтва камуністычнага грамадства. За гэтымі грандыёзнымі лічбамі ўжо сёння бачым новыя фабрыкі і заводы, новыя электрастанцыі, новыя навуковыя адкрыцці, новыя плянкі краіны. Ажыццяўляючы сталінскі план пераўтварэння прыроды, савецкія людзі толькі ў гэтым годзе пасеець і пасадзяць 700 тысяч гектараў лесу. Новыя лясныя палосы стануць ахоўнай сцяной для багатых калгасных урэджаў.

Бюджэт краіны накіраваны і на значнае пашырэнне сеткі школ, тэхнікумы, інстытутаў. Лік моладзі, якая навучаецца ў пачатковых, сярэдніх школах і тэхнікумах, павялічваецца ў 1950 годзе да 37,9 мільёна чалавек. Лік студэнтаў вышэйшых навуковых устаноў, разам з заочнікамі, дасягне ў гэтым годзе 1.194 тысячы чалавек і перавысіць плаванае заданне на апошні год п'яцігодкі. Вялікія сродкі бюджэта накіраваны на развіццё навукі, ахову здароўя і сацыяльнае забеспячэнне працоўных.

«Значны рост асігнаванняў на народную гаспадарку і культуру ў Дзяржаўным бюджэце СССР на 1950 год, — сказаў у сваім дакладзе на сесіі Міністр фінансаў СССР А. Г. Зераў, — паказвае, што ўся дзейнасць Савецкага ўрада, партыі і Сталіна з'яўляецца беззаставянае служэннем народу. Няма ў партыі і ўрада інтарэсаў вышэй, чым інтарэсы народа!»

Зусім іншую карціну ўяўляюць бюджэты капіталістычных краін, і асабліва бюджэт у ЗША. Кіруючыя колы Амерыкі, насуерак волі свайго народа, праводзяць агрэсіўную палітыку, раздуваюць псіхотычную сусветнай вайны. Яны ўжо адкрыты гавораць аб сваіх прэтэнзіях на сусветнае панаванне. Да заахонітых плаваў амерыканскіх атамшчыкаў прыстававаны і бюджэт іх краіны. Затраты на ўзброеныя сілы, на вытворчасць атамных бомб і іншых ваенных мерапрыемстваў складаюць каля 76 процантаў усяго бюджэта ЗША. Велізарныя ваенныя выдаткі характэрны для бюджэтаў Англіі, Францыі і іншых уладальніц Паўночна-атлантычнага пакта. Уся палітыка імперыялістаў накіравана на падрыхтоўку і развіццё вайны.

Шалюць раздзіраны імперыялістычных краінаў. Але яны не знаходзяць ніякай падтрымкі ў сваіх народаў. Варчым ваенным планам працоўных ўсіх краін свету процістаяць патрабаванне міру і забароны атамнай зброі. Мільёны подпісаў пад зваротам Стаггольмскага кангрэса прыхільнікаў міру — сур'езнае папярэджанне ўсім тым, хто прагне вайны.

Шматмільённую армію прыхільнікаў міру ўзначальвае магучы Савецкі Саюз. Савецкія людзі штодзённа клопацца аб далейшым росце прамісловасці, сельскай гаспадаркі, навукі і культуры. Іх стваральную працу, спякой граніц любімай Радзімы абараняе гераічная Савецкая Армія і Ваенна-Марскі Флот. На ўтрыманне сваіх слаўных Узброеных Сіл Савецкі ўрад дае неабходныя сродкі. Наш народ можа спакойна тварыць у імя сваёй Айчыны, якая надзеяна ахоўвацца гераічнымі воінамі арміі і флота.

Велічныя задачы настаўлены перад намі партыяй і Урадам. Але яны будуць з поспехам выкананы. Заўрака паспяхова выкананне з'яўляецца і Дзяржаўны бюджэт СССР на 1950 год.

Пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў і вялікага Сталіна савецкі народ атрымае новыя перамогі на шляху будаўніцтва камунізму.

Паседжанні Вярхоўнага Савета СССР

12 чэрвеня 1950 года

12 чэрвеня ў Маскве, у Вялікай залі Крэмлёўскага палаца пачала сваю работу першая сесія Вярхоўнага Савета СССР.

З усіх канцоў краіны на сесію прыбылі дэпутаты, абраныя ў вышэйшы орган

У Совеце Саюза

У 5 гадзін вечара адбылося адкрыццё першай сесіі Савета Саюза. Сесію адкрыў кароткай прамовай адзін са старэйшых дэпутатаў, прэзідэнт Акадэміі навук Украінскай ССР А. В. Паладін. Дэпутат Паладін падкрэсліў, што першая сесія Вярхоўнага Савета СССР сабралася ў значналічым момант, калі наша савецкая краіна перажывае новыя вялікія ўздым, калі расце яе міжнародны аўтарытэт і агрутоўваюцца вакол яе прагрэсіўныя сілы ўсяго свету.

Бурнай і прапалгай аваяцый сустракаюць дэпутаты словы, прысвечаныя вялікаму правяду і настаўніку таварышу Сталіну.

— Лепшыя пацудзі і думкі савецкіх людзей у часе выбараў былі накіраваны да таварыша Сталіна. Сталін — гэта імя называе ўсе выбаршчыкі, вылучаючы кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета Саюза ССР. Галасуючы за кандыдатаў блока камуністаў і беспартыйных, выбаршчыкі галасавалі за таварыша Сталіна.

Па прапанове дэпутата В. М. Андрэянава сесія аднагалосна выбірае Старшынёй Савета Саюза дэпутата М. Я. Яснова. Дэпутат А. А. Грыза па даражэнню Савета Старэйшым уносіць прапанову аб павелічэнні ліку намеснікаў Старшыні Савета Саюза да чатырох замест двух намеснікаў, якія выбіраліся да гэтага часу, і ўнясенні ў сувязі з гэтым у артыкул 42 Канстытуцыі СССР адпаведнай змены. Сесія аднагалосна прымае гэтую прапанову і выбірае намеснікамі Старшыні Савета Саюза дэпутатаў: А. І. Кірычэнку, Т. М. Зуева, А. Ю. Снечнуса, А. І. Ніязова.

Далей сесія зацвярджае рэгламент паседжанняў Савета Саюза і рэгламент сумесных паседжанняў Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей.

Па прапанове дэпутата К. Н. Чарнікіна Савет Саюза прымае наступны парадак дня:

1. Выбары Мандатнай Камісіі Савета Саюза.
2. Абранне Пастаянных Камісіі Савета Саюза.
3. Зацвярджанне Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Саюза ССР.
4. Абранне Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.
5. Утварэнне Урада СССР — Савета Міністраў Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік.
6. Зацвярджанне Дзяржаўнага бюджэта СССР на 1950 год і справядзачы аб выкананні Дзяржаўнага бюджэта за 1948 і 1949 гады.

Абранне Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР і ўтварэнне Урада СССР адбудзецца на сумесным паседжанні Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей. Доклад аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1950 год сесія вырашае заслухаць на сумесным паседжанні палат, а абмеркаванне даклада і прыняцце Закона аб бюджэце прасіць раздзяліць на палатах.

Для правяркі паўнамоцтваў дэпутатаў Савета Саюза абіраецца Мандатная Камісія ў складзе 17 чалавек. Старшыня Мандатнай Камісіі — А. М. Пузанав.

Затым абіраюцца пастаянныя камісіі Савета Саюза: Камісія заканадаўчых меркаванняў у складзе 19 чалавек — старшыня камісіі А. Н. Пасірэбшаў; Бюджэтная камісія ў складзе 27 чалавек — старшыня камісіі Л. Р. Карніцкі, Камісія па замежных справах у складзе 11 чалавек — старшыня камісіі В. М. Андрэянаў.

13 чэрвеня 1950 года

Сумеснае паседжанне Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей

13 чэрвеня, у 7 гадзін вечара адбылося сумеснае паседжанне Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей.

Старшыня Савета Нацыянальнасцей дэпутат Ж. Шахметаву прадастаўляе слова для даклада аб

нашай дзяржавы 12 сакавіка 1950 года. Сярод дэпутатаў — выдатныя дзяржаўныя і грамадскія дзеячы, выдамыя людзі заводу і калгасаў, работнікі навукі, літаратуры і мастацтва, прадстаўнікі Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

У Совеце Нацыянальнасцей

У 8 гадзін вечара адбылося адкрыццё першай сесіі Савета Нацыянальнасцей.

Сесію адкрыў прамовай адзін са старэйшых дэпутатаў, старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета Карэла-Фінскай ССР О. В. Куусінен.

Дэпутат Куусінен заявіў, што выбары ў Вярхоўны Савет СССР з'явіліся новай ўрачыстасцю савецкай сацыялістычнай дэмакратыі. Народы ўсіх нашых братніх рэспублік з глыбокай упэўненасцю галасавалі за пагітку слаўнай Усесаюзнай Камуністычнай партыі, за мудрую палітыку правяду партыі і народаў — вялікага Сталіна.

У залі ўзнікла бурная аваяцы ў чэсьць таварыша Сталіна.

— Усіх савецкіх людзей розных нацыянальнасцей, — гаворыць дэпутат Куусінен, — аб'ядноўвае і натхняе адно і тое-ж палымнае пацудзі—пацудзі савецкага патрыятызма, адна і тая-ж увзыхаючая ідэя — ідэя ўзыходзячага камунізму, адна і тая-ж свашчэнная справа—вялікая справа Леніна—Сталіна.

Па прапанове дэпутата А. Е. Тапурыдзе сесія аднагалосна абірае Старшынёй Савета Нацыянальнасцей дэпутата Ж. Шахметаву.

Дэпутат С. В. Вялікаў уносіць прапанову: замест двух намеснікаў Старшыні Савета Нацыянальнасцей абраць чатырох і зрабіць адпаведную папраўку ў 43 артыкуле Канстытуцыі СССР. Сесія аднагалосна прымае гэтую прапанову і выбірае намеснікамі Старшыні Савета Нацыянальнасцей дэпутатаў: М. Т. Янубава, М. В. Зямініна, В. Т. Ладіца, Т. М. Мацішвілі.

Затым сесія зацвердзіла рэгламент паседжанняў Савета Нацыянальнасцей і сумесных паседжанняў абодвух палат.

Па прапанове дэпутата Н. Г. Коваль, які выступіў па даражэнню Савета Старэйшым, Савет Нацыянальнасцей прымае наступны парадак дня:

1. Выбары Мандатнай Камісіі Савета Нацыянальнасцей.
2. Абранне Пастаянных Камісіі Савета Нацыянальнасцей.
3. Зацвярджанне Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.
4. Абранне Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.
5. Утварэнне Урада СССР — Савета Міністраў Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік.
6. Зацвярджанне Дзяржаўнага бюджэта СССР на 1950 год і справядзачы аб выкананні Дзяржаўнага бюджэта за 1948 і 1949 гады.

Совет Нацыянальнасцей прымае рашэнне зрабіць абранне Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР і ўтварэнне Урада СССР на сумесным паседжанні абодвух палат; доклад аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1950 год заслухаць на сумесным паседжанні палат, а абмеркаванне даклада і прыняцце Закона аб бюджэце прасіць раздзяліць.

Для правяркі паўнамоцтваў дэпутатаў Савета Нацыянальнасцей абіраецца Мандатная Камісія ў складзе 17 чалавек. Старшыня Мандатнай Камісіі — І. Г. Кюбін.

Затым абіраюцца пастаянныя камісіі Савета Нацыянальнасцей: Камісія заканадаўчых меркаванняў у складзе 19 чалавек — старшыня камісіі І. А. Каіраў, Бюджэтная камісія ў складзе 27 чалавек — старшыня камісіі І. С. Халлоў, Камісія па замежных справах у складзе 11 чалавек — старшыня камісіі Б. Д. Грэнаў.

рамогі савецкага народа ў выкананні паславаеннай сталінскай п'яцігодкі. Народная гаспадарка СССР у цэлым значна пераўзыхіла ўзровень даваеннага 1940 года і знаходзіцца на новым магучым уздыме.

Тав. Зераў падкрэслівае, што выдатныя поспехі ў развіцці народнай гаспадаркі і павышэнні матэрыяльнага і культурнага ўзроўня савецкага народа зноў і зноў сведчаць аб магучай жыццёвай

сіле сацыялістычнага грамадства, аб урачыстасці ідэй Леніна—Сталіна.

У заключэнне дакладчык заўвага: — Няма ніякага сумнення ў тым, што працоўныя нашай краіны, агрутаваныя вакол свайго баявога авангарда — большэвіцкай партыі, пад мудрым і выпрабаваным кіраўніцтвам таварыша Сталіна, зрабляць усё неабходнае для паспяховага выканання народнагаспадарчага плана і Дзяржаўнага бюджэта СССР.

14 чэрвеня 1950 года

У Совеце Нацыянальнасцей

14 чэрвеня ў 10 гадзін раніцы адбылося другое паседжанне Савета Нацыянальнасцей.

Совет Нацыянальнасцей заслухаў доклад Старшынёй Мандатнай Камісіі дэпутата І. Г. Кюбіна аб правярцы паўнамоцтваў дэпутатаў Савета Нацыянальнасцей.

Совет Нацыянальнасцей зацвярджае доклад Мандатнай Камісіі аб прызначэнні правільнасці паўнамоцтваў дэпутатаў Савета Саюза, выбранных па ўсіх 678 выбарчых акругаў і зарэгістраваных Цэнтральнай выбарчай камісіяй на выбарах у Вярхоўны Савет СССР. Работа Цэнтральнай выбарчай камісіі па выбарах у Вярхоўны Савет СССР лічыцца закончай.

Затым Савет Нацыянальнасцей заслухаў садаклад старшыні Бюджэтной камісіі Савета Нацыянальнасцей дэпутата І. С. Халлова.

Пасля садаклада Бюджэтной камісіі пачаліся спрэчкі па дакладзе аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1950 год і аб выкананні Дзяржаўнага бюджэта СССР за 1948 і 1949 гады. У спрэчках выступілі дэпутаты А. Е. Клішчова, С. К. Карапацян, І. І. Румянцаў, М. С. Грачуха, Г. Е. Каваленка.

15 чэрвеня 1950 года

У Совеце Саюза

15 чэрвеня працягвалася абмеркаванне даклада аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1950 год. Дэпутаты адзінадушна падкрэслівалі, што праект новага Дзяржаўнага бюджэта ярыя адлюстраванае выдатны перамога савецкага народа ў барацьбе за ажыццяўленне паславаеннай сталінскай п'яцігодкі. Выступаючыя адзначылі, што Дзяржаўны бюджэт адпавядае народнагаспадарчым планам і накіраваны на далейшае развіццё эканомікі і культуры краіны сацыялізма.

У спрэчках выступілі: Н. Д. Ундасынаў, Г. Н. Шубін, Б. П. Башчай, З. А. Лебедзев, П. П. Панцінаў, З. Н. Чхуцішвілі, Б. Ф. Нікалаў, М. А. Гедзілас, А. І. Боінін, А. П. Яфімаў.

У Совеце Нацыянальнасцей

У 6 гадзін вечара адкрылася трэцяе паседжанне Савета Нацыянальнасцей. На паседжанні працягвалася абмеркаванне Дзяржаўнага бюджэта СССР на 1950 год. У сваіх прамовах дэпутаты адзначалі, што ў лічбах новага бюджэта яскрава выяўлены клопаты большэвіцкай партыі і вялікага Сталіна аб умацаванні эканамічнай магучасці краіны сацыялізма, аб далейшым развіцці культурнага будаўніцтва. Дэпутаты прыводзілі шматлікія факты, якія сведчаць аб поспехах сацыялістычнага будаўніцтва ў саюзных і аўтаномных рэспубліках.

У спрэчках выступілі таварышы: П. С. Пракопен, Г. М. Арлоў, Ю. Ю. Матуліс, Т. Р. Карымава, Н. А. Міхайлаў, В. Г. Жаваранкаў, М. С. Салін, М. Я. Валюшына, Н. Р. Уразабаў, П. А. Абрамаў, Р. Т. Махль, А. Сарыоў.

16 чэрвеня 1950 года

У Совеце Нацыянальнасцей

16 чэрвеня ў 11 гадзін раніцы адкрылася чацвёртае паседжанне Савета Нацыянальнасцей.

На парадку дня — працяг спрэчак па дакладзе аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1950 год.

Дэпутаты з гонарам гавораць аб поспехах паславаеннага сацыялістычнага будаўніцтва, дасягнутым пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і вялікага правяду народнаў, патхціцеля і арганізатара ўсіх перамог нашай краіны таварыша Сталіна.

Выступаючыя падкрэслівалі, што бурнае развіццё народнай гаспадаркі і культуры саюзных і аўтаномных рэспублік з'яўляецца яркім сведчаннем урачыстасці ленынска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

У спрэчках выступілі таварышы: І. А. Каіраў, І. А. Афанасьёў, Н. А. Сиварцоў, А. П. Газзаеў, З. Н. Коцхавелі, В. К. Шышанова, Г. Б. Алякян, Н. Долхудоў, І. І. Тураныца, С. З. Барысаў, Т. Кулатаў.

У Совеце Саюза

16 чэрвеня ў 6 гадзін вечара адбылося чацвёртае паседжанне Савета Саюза.

На паседжанні Савета Саюза працягваліся спрэчкі па дакладзе аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1950 год і аб выкананні Дзяржаўнага бюджэта СССР за 1948 і 1949 гады.

З пацудзі глыбокага задавальнення сустраў савецкі народ праект новага Дзяржаўнага бюджэта, які адлюстраввае клопаты партыі і ўрада аб умацаванні магучасці сацыялістычнай дзяржавы, аб далейшым павышэнні матэрыяльнага і культурнага добрабыту працоўных.

У спрэчках выступілі таварышы: А. Т. Веймер, А. І. Еўданімава, І. А. Бенядзіктаў, Т. І. Куліоў, Н. І. Бяляў, Д. Расулаў, А. А. Бялянін, А. Ф. Засядзька, Я. П. Остроў, Д. Г. Смірноў, Ш. Б. Батраў.

Усе дэпутаты, якія выступалі ў спрэчках на паседжаннях Савета Саюза і Савета Нацыянальнасцей, адзінадушна адобрылі праект Дзяржаўнага бюджэта СССР, накіраванага на тое, каб забеспечыць рашэнне важных задач апошняга года паславаеннай п'яцігодкі.

Сесія Вярхоўнага Савета СССР працягвае сваю работу.

ПАВЫСІЦЬ УЗРОВЕНЬ ПАРТЫЙНАЙ РАБОТЫ

Партыя Леніна—Сталіна пастаўлены перад творчымі работнікамі надзвычайна важныя задачы. Выключную ролю ў выкананні гэтых задач адгравваюць партыйныя арганізацыі. Яны павінны спадуча клопаты аб асавадніні камуністам і беспартыйнымі марксістам-леніністам, аб павышэнні прафесійнага майстэрства са штоднянай барацьбой за ўзвышэнне ідэяльнай якасці твораў літаратуры і мастацтва.

Партыйная арганізацыя Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР праробіла значную працу.

На адкрытых партыйных сходах былі абмеркаваны даклады аб індустрыяльнай тэматцы ў беларускай савецкай літаратуры; тама заходніх абласцей БССР у літаратуры (аб калектывізацыі); барацьба за павышэнне ідэяна-мастацкай якасці твораў (паэзія, проза, драматургія і крытыка); пытанні развіцця літаратурнай мовы; паказ камуністычных рыс савецкага чалавека; аб камуністычнай маралі. Але гэта толькі пачатак работы, якую трэба ўсемерна павялічыць.

Мы не дамагіся яшчэ карэннага палепшэння работы творчых секцый. Даволі прывесці адзін факт, каб паверыцца гэтай думцы. Цяпер у заходніх абласцях БССР праходзіць калектывізацыя, а толькі асобныя паэты напісалі вершы на гэтую тэму. Секцыя паэзіі (кіраўнік П. Панчанка) не арганізавала паэту на напісанне вершаў пра калектывізацыю, якія дапамагалі б нашай партыі ў гэтай вялікай і адказнай справе.

У секцыі прозы (кіраўнік І. Мележ) таксама няма патрэбнай актыўнасці. Секцыя не клопаціцца аб пашырэнні тэматцы нашай літаратуры, аб ўвабачанні яе жанраў. Вельмі рэдка з'яўляюцца аповяданні на індустрыяльную тэму, мала напісана аповяданняў пра калектывізацыю ў заходніх абласцях рэспублікі. Добра, што пісьменнікі працуюць у вялікіх жанрах, пішуць аповесці і раманы, але нельга забываць і пра малую форму — аповяданні, наведы і нарысы.

Асобна трэба спыніцца на працы секцыі драматургаў. Да апошняга часу яна не ўмешвалася ў тэатральныя справы, не цікавілася пастановаў беларускіх тэатраў на сцэне. Зусім наядна на секцыі былі абмеркаваны п'есы, у якіх створаны вобразы праўдзівой рэвалюцыі Леніна і Сталіна, («Святло з Уходу» П. Глебкі і «Уся ўлада Саветам!» М. Клімковіча). Але яшчэ і цяпер гэтыя п'есы не пастаўлены тэатрамі. Неабходна, каб секцыя драматургаў прапавала больш актыўна, дамагалася заварэння працы над гэтымі п'есамі і іх пастановаў на сцэне.

Многа ў нас было гаворкі пра крытыку (кіраўнік камісіі Я. Шароўскі). Крытыкі над кіраўніцтвам партыі вядуць барацьбу супроць рэцывіваў нацыяналізму ў літаратуры і мастацтве, супроць нікіавальнасці перад буржуазным Захадом, касмапалітызма і іншых варожых працяў і тэорыяў. Разам з тым, нельга не адзначыць, што крытыка яшчэ адстае ад іншых жанраў мастацкай літаратуры. Адным з асноўных не дахопаў з'яўляецца тое, што яна не распрадаўвае пытаньні сацыялістычнага рэалізму, сацыялістычнай эстэтыкі. Нама ў нас артыкулаў аб ідэянасці і мастацкасці, аб змесце і форме, не пішуць крытыкі манатрафіі аб пісьменшчых.

Партыйная арганізацыя павінна больш актыўна вывучаць і выхаваннем маладых літаратараў, дапамагаць у іх росце і станавленні.

Памяці Янкі Купалы

Праўдзім ССПБ прыняў пастанову аб правядзенні восьмай гадавіны з дня смерці Янкі Купалы.

28 чэрвеня ў Мінску адбудзецца вялікі літаратурны вечар з дакладам аб творчасці народнага паэта і чыткай яго вершаў.

Вершы Янкі Купалы на вечары працягваюць артысты тэатра імя Якуба Коласа.

Літаратурныя вечары, прысвечаныя народнаму паэту, адбудуцца на прадпрыемствах і ва ўстановах сталіцы Савецкай Беларусі, а таксама ў Вязынцы, Радашковічах і Беларучы.

Для распрацоўкі мерапрыемстваў па ўшанаванню памяці Янкі Купалы вылучана камісія ў наступным складзе: М. Лынькоў (старшыня), П. Глебкі, У. Дудніч, К. Кірэнка і П. Пестрак.

ДАПАМОЖНІК ДЛЯ ДЫАЛЕКТОЛАГАЎ

Яшчэ перад Вялікай Айчыннай вайной Інстытут мовы, літаратуры і мастацтва АН БССР пачаў напіраўваць работу на зборанню матэрыялаў для дыялекталогічнага атласа Беларускай мовы. Але нямецка-фашысцкая акупацыя Беларусі спыніла гэтую работу. Загінулі сабраныя матэрыялы.

Пасля вайны дыялекталогічная работа ў рэспубліцы была адноўлена. У 1947 годзе доктарам філалагічных навук, прафесарам П. А. Растаргуевым быў складзены праект «Праграмы на зборанню звестак для складання дыялекталогічнага атласа Беларускай мовы», на якому збіраўся дыялекталогічны матэрыял. У час зборання матэрыяла, а таксама пры абмеркаванні праекта ў ім быў выяўлены рад недахопаў.

Старшыня навуковага супрабунікі септара дыялекталогіі АН БССР М. А. Жыдовіч, Ю. Ф. Мацвеевіч і маладыя навуковыя супрабунікі Н. В. Бірыла перапрацавалі праект і гэтымі днямі Выдавецтва АН БССР выпусціла тыражом у 4 тысячы экзэмпляраў «Праграму на вывучэнне беларускіх гаворак і зборанню звестак для складання дыялекталогічнага атласа Беларускай мовы».

У новай «Праграме» ўлічаны недахопы і недакладнасці ранейшага праекта. «Праграма», якая складаецца з пяці раздзелаў, — фанетыка, марфалогія, сінтаксіс, лексіка, транскрыпцыя — з'яўляецца дапаможнікам у вывучэнні гаворак і зборанні матэрыялаў для дыялекталогічнага атласа Беларускай мовы.

Да «Праграмы» дадаецца інструкцыя па вывучэнню беларускіх гаворак.

Анкі сатыры на „Гомсельмашы“

Рэдакцыя шматражанай газеты «Гомсельмашы» завада «Гомсельмаш» імя Л. М. Кагановіча арганізавала выпуск штоднёвай сатырычнай газеты «Анкі сатыры».

У выпуску газеты-прямые ўдзел шпрыхі аўтарскі актыў з ліку рабочых, інжынера-тэхнічных работнікаў і служачых завада, маладыя мастакі і пачынаючыя літаратары.

Газета змагаецца за перавыкананне вытворчых планаў, за павышэнне якасці прадукцыі, супроць працяў бюракратызма, нядабрых адносін да тэхнікі і беспякі і інш.

Ліквідаваць перашкоды ў творчым росце беларускіх кампазітараў

Дзейнасць Саюза савецкіх кампазітараў БССР у апошні час шырока абмярковавалася ў партыйных і грамадскіх арганізацыях, а таксама на старонках друку. Частерты пленум праўдзіна Саюза савецкіх кампазітараў ССР, абмеркаваўшы справядліва Беларускай арганізацыі, прызнаў яе работу неадвальна знойчай. Праўдзіна Саюза кампазітараў БССР не забяспечыла належнага кіраўніцтва дзейнасцю кампазітараў, не мабілізавала творчыя каляктыў на вырашэнне адказных задач. Вялікую долю адказнасці за такое становішча, безумоўна, пасе і партыйная арганізацыя Саюза. Бюро Мінскага гаркома КП(б) Беларусі паставіла ў абавязкі партарганізацыі Саюза савецкіх кампазітараў БССР. Абмеркаванне гэтай паставы на адкрытым партыйным сходзе Саюза, які адбыўся гэтымі днямі, павінна паслужыць пачаткам карэннай перабудовы працы Саюза ў самы бліжэйшы час. Паставою бюро гаркома партыі правільна адлюстроўвае недахопы работы партыйнай арганізацыі Саюза кампазітараў БССР.

У паставе адзначаецца слабая работа з беспартыйнымі кампазітарамі, адсутнасць сувязі з народам, недастатковая барацьба партарганізацыі за высокі ідэяна-паэтычны ўзровень і майстэрства кампазітараў, за разгортванне прыпыноў большавіцкай крытыкі і самакрытыкі. Найбольш незадавальняючай прызнава работа музыказнаўчых секцый і Беларускага аддзялення Музычнага фонда Саюза ССР. Партыйная арганізацыя ўказана на адсутнасць творчай сувязі кампазітараў з паэтам і пісьменшчымі, з дамамі народнай творчасці і каляктывамі мастацкай самадзейнасці і г. д. Такім чынам, у нашай партыі адзначаюць найбольш сур'езныя недахопы ў рабоце партарганізацыі, ад кучышай ліквідацыі якіх залежыць палепшэнне дзейнасці Саюза кампазітараў. Бюро Мінскага ГК КП(б) Беларусі прапавала ліквідацыю ўказаных недахопаў і абавязала партарганізацыю прыняць меры да палепшэння партыйна-паэтычнай работы.

Натуральна, што выкананне задач, якія ставяць перад партарганізацыяй, патрабуе не толькі папулярацыі і ўпарты работы кожнага камуніста, але і актыўнага ўдзелу ў гэтай рабоце кожнага кампазітара. Адкрыты сход партыйнай арганізацыі паказваў шырае жаданне большасці кампазітараў дапамагчы партарганізацыі ў выкананні нашай партыі Мінскага ГК КП(б) Беларусі. На сходзе было выказана многа правільных крытычных заўваг і канкретных пажаданняў, накіраваных на палепшэнне работы партарганізацыі.

Кампазітар П. Пукст прапавала ўзмацніць дапамогу Рэспубліканскаму Дому народнай творчасці. Кампазітары Беларусі павінны больш рашуча дапамагаць мастацкай самадзейнасці рэспублікі, павінны з большай увагай ставіцца да маладых творчых кадраў і стварэнняў народнай песні, дапамагаць самадзейнасці ў навукарывацкіх новых беларускіх твораў. Р. Пукст падкрэсліў значэнне сістэматычных выездаў кампазітараў і музыкантаў у вобласці і раёны рэспублікі для вывучэння і запісу сучаснага песенна-фальклора, а таксама звярнуў увагу на неабходнасць перыядычнай справядліва праўдзіна Саюза і кожнага кампазітара перад грамадствам.

Кампазітар Д. Лукас азнаміў сход з плянам творчых задаваў кампазітарам і выкапаў на лініі Камітэта па радыёінфармацыі. У плане прадаўжацца напісанне новых твораў розных жанраў на сучасныя тэмы. Асабліва ўвага звяртаецца на апрацоўкі беларускіх народных песень, вакальных твораў і папулярных твораў малых форм на Беларускай тэме. Музычным аддзел Камітэта запланаваў на 1950 год 10 творчых справаздач беларускіх кампазітараў па радыё.

Кампазітар В. Яфімаў прапавала перагледзець склад праўдзіна, якое не забяспечыла кіраўніцтва Саюзам, унес некалькі каштоўных прапавоў аб палепшэнні работы.

Кампазітар Д. Камінскі выказаў шпрыхі ўпэўненасць, што Саюз можа паладзіць работу. Складзі, групішчына з'яўляюцца, на думку Д. Камінскага, вынікам нізкага ўзроўню ідэянага выхавання кампазітараў і музыказнаўцаў. Творчая работа адбываецца калейна, многія члены Саюза ставяць свае асабістыя інтарэсы вышэй дзяржаўных.

Калі названыя выступленні сведчаць аб правільным разуменні сутнасці паставы бюро гаркома партыі, то гэтыя нельга сказаць аб некаторых членах Саюза, якія не разумее гэтай паставы і працягваюць сваю групавую дзейнасць.

Асобныя члены Саюза, замест дзелавога абмеркавання паставы на прыпыноўных пасяджэннях, паспрабавалі скарыстаць трыбуны сходу ў сваіх асабістых мэтах, паспрабавалі пазняці партыйную прыпыноўнасць дробнымі разважанымі не па сутнасці справы, заблытаць і прынізіць важнасць пытання. Асабліва пазнавальна ў гэтых адносінах выступленне М. Шнейдэрмана. Асноўны недахоп у рабоце партарганізацыі і Саюза Шнейдэрман бачыць у тым, што аб ім... мала пішуць у друку. Шнейдэрман на ўсе дады расхвалываў сваю творчасць і зусім неабгрунтавана спрабаваў зневажаць некаторыя пункты паставы бюро гаркома партыі.

У паставе бюро гаркома ўказана, што асобныя члены Саюза, у тым ліку Г. Вагнер, не павышаюць свайго ідэяна-мастацкага ўзроўню. Г. Вагнер дрэнна займаецца ў кансерваторыі, не працуе над павышэннем свайго ідэяна-паэтычнага ўзроўню. Аднак М. Шнейдэрман узяў пад абарону Вагнера, і спрабаваў прадставіць яго ў іншым святле, імкнуўся тым самым адвесці правільную крытыку гаркома ад Вагнера, а заодно і ад сабе, паколькі побач з прозвішчам Вагнера ўпамінаецца і прозвішчам Шнейдэрмана. Гэта ў вышэйшай ступені бессаромнае выступленне атрымава належны адпор на сходзе.

Бюро прапавала партарганізацыі паставіць на праўдзіні пытанне аб вызваленні І. Нісевіча, які не справіўся са сваімі абавязкамі, з пасады адказнага сакратара праўдзіна Саюза кампазітараў. Нягледзячы на правад работы, І. Нісевіч у сваім выступленні не знайшоў мужнасці прызнаць сваю бяздзейнасць у якасці адказнага сакратара Саюза. Ён спрабаваў адвесці ад сабе крытыку, гаворачы, што яго несправядліва пакрыўдзілі. Трэба сказаць, што ра-

бота І. Нісевіча атрымала адмоўную ацэнку не толькі ў партыйных органах. Сакратар ССР Саюза ССР тав. Чукаці ахарактарызаваў работу Нісевіча, як бяздказную.

Не знашоў нічога новага сказаць і М. Бергер, які на кожным сходзе заўважае, што ён не кампазітар, а прафесар-піяніст. Ці не пара кіраўніцтву Саюза спраўдзіць перагледзець пытанне аб прыналежнасці М. Бергера да Саюза?

Хоць сход не дачакаўся выступлення М. Шыфрына, які паравейнаму прадаў свае адносіны да крытыкі па адрасу музыказнаўчай секцыі, але затое сам М. Шыфрын знайшоў сабе абарону ў асобе М. Шнейдэрмана і С. Нісевіча. Неабходна адзначыць, што М. Шыфрын не першы раз сустракае спачувальную падтрымку і абарону ад справядлівай і аб'ектыўнай крытыкі. Яшчэ ў мінулым годзе на сумесным адкрытым партыйным сходзе Саюза кампазітараў і Беларуска-кансерваторыі былі падвергнуты жартавы фармалістычныя і касмапалітычныя памылкі М. Шыфрына. Тут-жа, грэба сказаць, сутнасць палітыкі партыі на гэтым пытанні, выступілі ў абарону М. Шыфрына Г. Вагнер і Мухарынская.

Цяпер, калі М. Шыфрын крытыкуецца за дрэнную работу музыказнаўчай секцыі, за прыналежнасць да групішчыны, ён зноў знаходзіць сабе абарону.

Адкрытая заява М. Шнейдэрмана, што М. Шыфрына нельга бяскопа крытыкаваць і апраўдаць яго бяздзейнасці знайшла падтрымку ў выступленні С. Нісевіча. Усё гэта дазваляе зробіць вывады аб наяўнасці групіроўкі, якая з'яўдана ўзаемнай падтрымкай, жаданнем выгарадзіць адзін другога ад крытыкі.

Наўвясць такой групы з'яўляецца сур'езнай перашкодай у перабудове работы Саюза савецкіх кампазітараў БССР.

Мінулы партыйны сход данаюм выявіў гэтую групіроўку. Партарганізацыя павінна да канца яе выкрыць і аб'ясноўдзіць, расчысціўшы такім чынам шлях для стварэння здаровай творчай абстаноўкі ў Саюзе савецкіх кампазітараў Беларусі.

Але галоўнай задачай як партыйнай арганізацыі Саюза, так і ўсёй творчай арганізацыі з'яўляецца рэзкае павышэнне ідэяна-выхавальна і арганізацыйнай дзейнасці Саюза. Кампазітарская арганізацыя павінна глыбока вывучыць матэрыялы чацвертага пленума ССР СССР і зрабіць для сабе сур'езныя вывады. Творчыя абмеркаванні і дыскусіі на творах беларускіх кампазітараў павінны праходзіць у атмасферы дзелавой большавіцкай крытыкі і самакрытыкі і з'яўляцца асноўнай формай барацьбы за павышэнне майстэрства кампазітараў.

Абмеркаванне твораў не павінна замыкацца толькі ў кампазітарскім асяродку, яно неабходна вынесці за межы Саюза, у аўдыторыі рабочых класаў, да народа.

Толькі пры гэтых умовах можа ўмацавацца і далей расці кампазітарская арганізацыя БССР.

Ул. АЛОУНКАУ,
сакратар партыйнай арганізацыі Саюза савецкіх кампазітараў БССР.

Піла ПЕСТРАК

„3 родных крыніц“

Вышаў з друку зборнік твораў Рамана Сабаленкі — «3 родных крыніц». У зборніку змешчаны вершы і дзве паэмы — «Сельсовет» і «На Палесці».

Паэтычная вартасць зборніка заключаецца, наогул кажучы, не ў паэмах, а ў вершах. У вершах Раман Сабаленка дасягнуў уласцівага яму майстэрства і арганізаванай думкі, чаго нельга сказаць аб паэмах.

Лірык па сваёй натуре, паэт Сабаленка здольны ў лірычным вершы лакальна перадаць свае думкі і пачуцці, аянальна нарадас любві да роднай прыроды, да той штоднянай, здавалася б, буднічнай працы народа, якая дзень за днём, гадына за гадынай пракладае шлях да нашай светлай, недалёкай будучыні — да камунізма.

Асноўнай і выдатнай адзнакай вершаў Сабаленкі з'яўляецца матыву сучаснасці, кажучы больш дакладна, — надзеінасці. Сабаленка імкнецца спалучыць у адно паэта і грамадзяніна. Гэта адкрывае перад аўтарам шырокі творчы пераказчы. На гэтым шляху і ідзе паэт, як свядомы грамадзянін свайго сацыялістычнага Радзімы. Лірычным героем вершаў Сабаленкі з'яўляецца чалавек — грамадзянін нашай дзяржавы, які, прайшоўшы на шляхах перамогі ў часе Айчыннай вайны аж да Бярзіна, вярнуўся да аднаўленчай працы. Гэты матыву — матыву пераходу ад вайснага фронту на фронт мірнай аднаўленчай працы — праходзіць праз многія вершы зборніка:

Мітуся траншійна згудзіла поле,
Зараслі сядзібы муравой.
Я прышоў дахаты, глянуў з болем
На палетак вышчаны свай.
Запчымае сэрца, але ў сэрцы
Не знайшоўся смутку і тугі,
Мы прайшлі жыццём з самай смерці

Да сваіх асеціх дарагіх,
Поглядзі — надмуркі ўжо заклалі.
На пустэльных лядах дэсары,
За вянком ванец і хаты стаі.
Вокнамі да ўходзіць зары.
(«Увосьень»)

Той самы матыву сустракаем у вершах: «Паціна на Нёмане», «Гвардзейская МТС», «Тужыла маці на сынах», «Гарніст», а ў адным з цэнтральных вершаў зборніка — «Мой герой» — гэта выступае асабліва выразна. Аўтар запрашае свайго героя — былога салдата Айчыннай вайны — да сябе ў хату, сесці за стал на пачастунак. Паэт высока цніць свайго героя-пераможцу і ўшнімаецца да паэтычнага абгаўдлення, якое вынічае з разумення ім гістарычнай ролі і месца нашай Савецкай дзяржавы, не арміі, якая разграміла аграрныя нямецкага фашызма і вызваліла народы свету ад занявольна. Безумоўна, такая перамога — шлях у бессмерце.

Мы ўдвух ішлі
У дні вайны —
Выкам сяджоў не сперні.
Мы выстаялі ў агні,
Прабіліся ў бессмерце.
Гэтыя радкі вышпаныя ў душы паэта. Цяпер прышлі мы
У баявую дом,
За мірнае застале.
Застаўся зладу боек гром —
Не вернецца ніколі.
Габодзем рады для аяон
Для прытулка і шчыльна.
І тут паэт дае нам ішоў ацуды дымнае радзімага дзіла, кажучы:
Хай людзі граюцца снаком
Цяплом свайм айчынным.
Каб не такое абгаўдленне, даданае ў гэтых двух радках, то ў страфе з застол-

лем і рамамі мы месі-б авчыншай, пічым не асветленыя замалюкі. Многія вершы Сабаленкі на матывы аднаўленчай працы — жыцця, дэгія, ласанічын. Тут паэт не раз дасягае сапраўднага майстэрства. І там, дзе паэт, пішучы пра сёнешні дзень, даходзіць да глыбокай думкі, — канкрэтнае, надзеінае паўстае вялікім. Да такіх «сакротаў» імкнецца Сабаленка, і яны яму не раз атрымаюцца.

Зарадзіла жытам
Наша ніва,
Аж засекі поўныя
Трашчын.
Гэта мы прышлі
Парой шчаслівай
Будучыню нашу
Сустракаць.
(«Зарадзіла жыта»)

Іменна сустракаць будучыню, бо яна жыць у кожнай канкрэтнай з'яве нашата штодняната жыцця.
Многым струменем прабіваецца ў творах Сабаленкі матыву любві да свайго Айчыны. Верш «Лісты» нам гаворыць аб гэтым.

Я вяртаўся з бою,
А ў наветры ліст
Гойдаўся,
кружыўся кволам.
Мне здалося —
Ён з маймі зямлі
Весткай прыляцеў
ад ніў і сёлаў.

І калі «загрэмае блізка канада», і лісты падалі, «як радасць», паэт нагрэбіць «злацаты ахалас» і заісць на кашчэр, каб «агеньчык на чырвоных далах» сагрэў саадкае жыццё. Паэт далей кажа:
З той пары цяло нашу з сабою
Бездарожжам цяжкае вайны.
Можа, то яно ў шкеле бою
Не давала ранам маім ныць,
Як радзімы знак, няхай нязначны,
Але сэрцу дарагі і любімы...
Абагульнены паказ сілы і магутнасці нашай сацыялістычнай Радзімы паэт дае

ў вершы «Баўказскія радкі». Гэты верш гучыць, як крэда аўтара. Паэт з Эльбурса бачыць усю савецкую Радзіму. Там, на вяршыні Эльбурса, дзе кружаць арлы, нехта высек помнік адважнаму байцусалдату. Эльбурс мілыяны год марыць узняцца вышэй за сонца. Але, гаворыць лірычным герою Сабаленкі:

Калі дайшоў я да яго вяршынь
І ўзняў над ім сцяг чырвоны —
Дзе галавы Эльбурса — спарышы
Перада мной схіліліся ў наклонне.
Гаворачы аб тых ці іншых недахопах у вершах Рамана Сабаленкі, трэба асобна спыніцца на вершы «Журавы». Наройнай лініяй ішла творчасць Сабаленкі. Паэт, як той жураў, часам адставаў у лёце ад свайго стаі, прыпыняўся, каб паля ішоў, перамогчы стому, аянец з журавамі. Відзіць, што ў гэтым вершы адзначаны момант творчай біяграфіі паэта. Гэта добра, што сам літаратар уседламе свой творчы шлях. Такое ўсעדламе — ёсць зарука росту, зарука пераадавання сваіх недахопаў.

Асноўным недахопам вершаў Сабаленкі трэба лічыць зніжэнне да бытавізма ў некаторых творах. Такая тэндэнцыя звужае тэматыку, зрабляе вобразы. Напрыклад, у вершы «Засмэглая зямля націцца прагад» чытаем:
Загаманіла ўсё ў прасторы.
Засмэгла-ж зямля глытала
Валу,
што бегла па разоры.
Дайўа ўспрынула зямля ваду, не раўнууючы, як жыццёліна, — яна не глытала.
У паэта Кальдана на падобную-ж тэму мы чытаем шось іншае:

Напісалася вода
Земля досыта,
На поля, сады
На зеленыя
Людзі селісьце
Не насматрыцца.
Як лёгка і прывольна!
Няма гэтага
бегуштоўнага «глытала».

У такім, ужо значна лепшым вершы, як «Жнівень», таксама прабіваецца гэтая, я кажаў-бы, пэўнадонна тэндэнцыя. Справа тут не ў тэме. Тэма саўшная і патрэбная. Справа ў тым, каб тэму выказаць па-літаратурнаму, культурна, выхоўваючы ў чытача творчыя адносіны да спраў, да рэчў.
У вершы «Рачулка» грэба сказаць таксама, што вада «ліня жырыстае дно». А ў вершы «Увосьень» «заўмуна» сказаць: «мітуся траншійна згудзіла поле». У слова «мітуся» ўкладваецца аяны сэнс — гэта неразборліва. Да траншійна слова «мітуся» не падходзіць. Вершам на вясельня матывы шкочаць традыцыйныя сялянскі бытаніям. Аянаюцца папобкі і іншыя недарэчнасці, а няма ні песні, ні сказаў, ні прыказаў, якімі багата народная творчасць. «Красу» вясельня аўтар бачыць у іншым:

Чарак сабе ўдоставі піў,
Колькі лыць,
І заснуў на вотношбе
У хмялю
Сват стары пад бубнаў
Несціханы грук.
І будзілі руша
Яго дваццаць рук.
(«На вясельні»)

З двух паэм, надрукаваных у зборніку, — «Сельсовет» і «На Палесці» — лепшай з'яўляецца паэма «На Палесці». Што датычыць паэмы «Сельсовет», то аўтар не знайшоў адвадвяднага зместу для яе. Гэта толькі наівак на паэму. Яна беежоэтная, фрагментарная, у ёй няма выдчай думкі. Старшыня сельсовета Серада ўсё робіць па-самотужынку, па-старасялянску. З яго не атрымаецца дзяржаўнага працаўніка. Мы разумеем дэбралі і іраўнілыя намеры аўтара — даць у паэме тыповы для нашага часу вобраз старшын сельсовета, але якраз тыповага вобраза ў творы няма. Калі вершы паэту, старшыня — лёгкадумны чалавек, які не ведае, як плававаль сваю

работу, з якіх паэзіяў яе адцяваць. Не паказана ў паэме ролі партыі і калектыва. І невядома, які творчы сувязі старшын з народам, які канфлікты ён вырашае і як вырашае; што з таго, што ён ухваліў за бертано плятка, чыто рэзубіла вада? Гэта няяк не сур'езна, не робіць старшынню гераічным, смеялым чалавекам. Мы запамтаемя аўтара: а дзе старшын, як арганізатар? — Едзе дзесьці на кані дзень і ноч, а вынікаў яго работы не відзіць.

Паэма (больш дакладна кажучы — разгорнуты верш) «На Палесці» мае іншы змест і ідэю. Яна з'яўляецца закончаным творам і ставіць праблему будучыні Палесся.

Аўтар падае малюнак мінулага Палесся, дасягненні яго пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі і перепяттвы на будучае. Герою паэмы з'яўляецца геолог.

Геолог — разведчык
Лупы чалавечай,
Прыдзі к нам не ў гоцы,
А жыць на Палесце.
Мы будзем, як гімны,
Спяваць твае песні
На вуліцах людных,
На сходах калгатаных.
І першую тую
Над неба падлімем,
Каторая будзе
Аб тым чалаве

Да 14 гадавіны з дня смерці А. М. Горкага

ЖЫВЫ ГОРКІ

Р. ШКРАБА

Творчасць Максіма Горкага пачаўся новы сацыялістычны этап у рускай і ўсёй сусветнай літаратуры. Геніяльна мастак слова, які намаляваў хваляючыя карціны слаўнага мінулага рускага народа, паказаў цудоўную сөөвечную разнаманітасць, азірнуў у сонечны заўтрашні дзень, Максім Горкі і пасля сваёй смерці застаўся на перадавой лініі барацьбы за шчасце і будучыню ўсяго чалавецтва. Чатырнаццаць год мінула з таго часу, калі подымлі найміты міжнароднай рэвалюцыі, траціёнска-бухарынскія забойчыя снапці высокароднае палымнае сэрца, якое больш за ўсё любіла жыццё і творчасць. Сөөвекі людзі вымаравалі гэтыя чатырнаццаць год падзеямі велізарнага сусветнага значэння. Тыя, каго цяжка вяртаць пра смерць Максіма Горкага застала на школьнай парце, памужнелі і вырасталі, напісалі новыя кнігі, стварылі велічныя сімфоніі і оперы, пабудавалі гарады і палатцы, насадзілі лесакоўныя поласы, вынайшлі новыя машыны.

Сёння, як і пры жыцці Горкага, яго слова паранейшаму гучыць велічна і прыгожа, яно натхняе на подзвігі, заве наперад, усаляе стваральную працу, выкрывае зааказніцкіх цемрашалаў і рэакцыянераў.

Горкаўскія словы пра Чалавека з вялікай літары набылі яшчэ больш велічыні і прыгожы сэнс. Людзмі з вялікай літары мы называем тых, хто, не шкадуючы сваёй жыцця, змагаўся на франтах Вялікай Айчыннай вайны ў ім шчасце і будучыню народаў нашай краіны і ўсяго чалавецтва, тых, хто разгадае таемніцы прыроды, расшчыпае атам, каб прыстасаваць яго вызваленую энэргію да патрэб стваральнай працы; тых, хто ставіць свае подзвігі пад зваротам прыхільнікаў міру і скідае ў мора амерыканскія танкі, пабудаваныя на долары магнатаў Уол-стрыта.

Горкага няма сярод нас. Але калі перачытаеш яго кнігі, калі бачыш на сцэне яго герою, калі вымаўляеш услед за ім поўныя глыбокага сэнсу словы аб тым, што ў жыцці заўсёды ёсць месца подзвігам, аб тым, што любоў перамагае смерць, — дык амаль фізічна чуеш гучанне галасу вялікага пісьменніка і з цяжкасцю верыш, што ўжо не б'ецца яго высокароднае сэрца.

Калі вораг не здаецца — яго знішчаюць. — як клятву паўтаралі сөөвекі вайны ў годы Айчыннай вайны словы вялікага гуманіста і баесстрашна ішла ў атаку на ворага, каб дасягнуць сцягі перамогі да логва павержанага ворага.

Выдатная пасада быў на зямлі чалавекам, — натхнёна гавораць услед за Горкім сөөвекі людзі, мяняючы аблічча з зямлі, запальваючы новыя домы, перагароджваючы зялёнымі паясамі дрэў доступ вятром-сухамею да Ураджайных палёў.

— З кім вы, «майстры культуры»? — чуць перадавыя людзі ва ўсім свеце запытанне Горкага. Сусветна вядомыя пісьменнікі і артысты, вучоныя і грамадзянскія дзеячы, сярод якіх — імяны Фрэдэрыка Жолю-Кюры, Поля Робсана, Назыма Хіметы, Набю Нурды і многіх іншых, на справе казвалі, што яны з тымі, хто не хоча вайны, хто ненавідзіць імперыялістычных драпежнікаў.

Творчасць Максіма Горкага надзвычайна многагранная. Вялікай чалавечай мудрасцю прасякнуты яго апавяданні і пазмы, раманы і апавесці, публіцыстычныя артыкулы і прамовы. Шчыра любіў да чалавека працы вядзіла прым пісьменніка, калі ў змрочныя годы царызма ён кляў працоўных наперад, да святла і шчасця. Са здзіўленнем перад творчай энэргіяй сөөвекіх людзей спынаў ён натхнёныя гімны будаўнікам Беларускага і Магнітабуды, Ігаркі і Комсомольска. Знішчальную нанавісць укладваў ён у радкі сваіх твораў, калі малаўзрелыя воблік горада Жоўтага Д'ябла, калі бялітасна зрываў маскі з гітлераў і чарчылз, паказваючы ўсёму свету іх зварынае аблічча.

Праз усё сваё жыццё Максім Горкі пранёс сяга барацьбы з прыгнечаннем і эксплуатацыяй, раакцыяй і падпальшчыкамі забойніцкіх вайнаў. Ён быў нястомным змаганнем за свабодную творчую працу, за чалавечую годнасць простых людзей ва ўсіх краінах свету.

Яшчэ ў маленстве Максім Горкі адчуў на сабе «сөөвечныя агіднасці» парскай Расіі. Пазней, у кнігах, напісаных на мартыях сваёй жыцця, пісьменнік абвясціў суровы і справядлівы прыгавор сөөвечна-заганнаму ладу, які быў аменцены ў нашай краіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыяй. Горкаўскія кнігі аб перажытым уяўляюць сабою мастацкія дакументы вялікай хваляючай сілы, у якіх адлюстраваны гэтыя пратэст прыгожай чалавечай душы супроць змрочнага свету ўдасціштва, заснаванага на зварынным законе: чалавек чалавеку — воўк.

Калі Кастрычніцкая рэвалюцыя здзейсніла на адной шостаў частцы свету запалветныя мары ўсяго прапоўнага чалавецтва, Максім Горкі ўвёў свой велізарны талент адду ў усёўладжэнню сөөвечнага патрыятызма, напшынальнай годнасці сөөвекіх людзей. Супроцьстаячы два светы, дзве сістэмы, ён пісаў:

«Мата старога свету; аднавіць прыёмамі фізічнага і маральнага гвалту пры дапамозе вайнаў на палы і крывераніцтву на вуліцах гарадоў старых, гілы, бесчалавечны «спарадак», па-за якім капіталізм не можа існаваць. Мэта новых людзей: вызваліць працоўныя масы ад старажытных забавонаў і

Выразнымі сродкамі гратэска намаляваў лісьменнік партрэт папярэдняга цэперашнік заправіл Уол-стрыта ў памфлеме «Адін з каралеў рэспублікі». Прыём кантраста, па-майстэрску выкарыстаны ў гэтым творы, велімі добра падкрэслівае нікічманнасць поўжывельнага жыцця мільянера, які сэнс свайго існавання бачыць у золдае.

З усёй сілай свайго міжнароднага аўтарытату Максім Горкі абараняў мірную стваральную працу сөөвекіх людзей. Паро публіцыста, палымнага патрыёта сөөвечнай Расіі, было для яго выпрабаванай аброўй у барацьбе з імперыялістычнымі падпальшчыкамі вайны. Яму часта даводзілася адкальваць чарговы раман або апавесць, каб напісаць артыкул ці памфлет у абарону міру. Максім Горкі ўвёдаў ляў сабе воінам прэдагна краў гісторыі. Усе яго прамовы і артыкулы прасякнуты думкай аб тым, што абараняць заваёвы сөөвечкага народа — значыць змагацца за мір, за светлую будучыню ўсяго чалавецтва. У 1931 годзе адзін з замежных журналістаў пытаўся: «Што можна зрабіць для ўнікнення вайны?». Горкі адказаў яму проста і ясна. «Тое-ж самае, што зрабіла ў Саюзе Сөөвэтаў».

Выкрываючы падзроўную мітусню зааказніцкіх палітычных гангстэраў, вялікі пісьменнік адвэрта і рашуча перад усім светам заўваў: «...Калі ўспыхне вайна супроць таго класа, сіламі якога я жыў і працую — я таксама пайду радавым байцом у яго армію. Пайду не таму, што — ведаю, імяна яна перамога, — а таму, што вялікая справядлівая справа рабочага класа Саюза Сөөвэтаў — гэта мая законная справа, мой абавязак».

Гнеўнае слова пісьменніка дасягала за матарыкі і зямліны. Яно без промаху біла ў дзязь, паказваючы чалавечтву на тых, хто замахваецца на яго жыццё. Цяпер, калі сумленны людзі ўсяго свету, якія перажылі жахі другой імперыялістычнай вайны, праклінаюць новых прэзідэнтаў на сусветнае палыванне, гротэчна перасцерагаюць падпальшчыкаў новай вайны, словы М. Горкага — разам з тымі, хто стаў пад сцягі дэмакратыі і прагрэсу.

Вялікі пісьменнік знайшоў здзіўляюча дакладныя словы для характарыстыкі імперыялістаў, назваўшы іх сацыяльна небеспечнымі людзмі.

Усёўладжыць патрыятычную годнасць сөөвечкага народа, з захапленнем гаворачы пра яго самую перадавую ў свеце навуку, мастацтва, літаратуру, Максім Горкі нястомна выкрываў культуру імперыялізма: «Іх культура — школа, дзе лгучь, паркы, дзе лгучь, парламент, дзе таксама лгучь, прэса, дзе лгучь і паклёніваюць, іх культура — паліцыя, якой дадзена права біць і забіваць рабочых...».

Патрыятычнай годнасць за таленавіты сөөвекі народ была выдатнай рысай Максіма Горкага. Ён з захапленнем вымаўляў імяны Мічурына і Паўлава, якія зрабілі велізарны ўклад у навуку. У памфлеме «Пра музыку тоўстых» пісьменнік намаляваў странную карціну зааказніцкай і разлажэння буржуазнай музыкі. «Нечалавечы бас рве англійскія словы, аглушае нейкая дзікая труба, нагадваючы крыкі абяздолена вярблюда, грывіць барабан, вераніць паганенькая дудачка, раздзіраючы вухны кракае і гугнява гудзе саксафон. Разгойдаючы тлуствыя бедры, шаркаючы тавошчэ тысячы, дзесяты тысяч тлуствых ног».

Нерад сөөвекімі пісьменнікамі пастаўлены адказныя задачы па выкрываць ракетнай буржуазнай культуры. «Імперыялісты, — гаварыў А. А. Жданав, — іх ідэіны прыслушнікі, іх літаратары і журналісты, іх палітыкі і дыпламаты ўсяляе стараюцца нахлусціць на нашу краіну, наказаць яе ў напярэдням святле, нахлусціць па сацыялізм. У гэтых умовах задача сөөвечкай літаратуры заключалася не толькі ў тым, каб адкальваць ударам на ўдары супроць усёй гэтай пахабнай хлусні і нападка на нашу сөөвечную культуру, па сацыялізм, але і смела біваліць і нападка на буржуазную культуру, якая знаходзіцца ў стане маразма і растленія».

Творчасць Горкага з'яўляецца для сөөвекіх пісьменнікаў выдатным узорам вялікай дзейснай сілы мастацкага слова. Яна паранейшаму выкрывае і карае імперыялістычных падпальшчыкаў вайны, бічуе іх растленную культуру.

Спяктакль аб славе рускага народа

(Прэм'ера оперы «Іван Сусанін» у Беларускам Дзяржаўным тэатры оперы і балета)

Правільным быў выбар оперы «Іван Сусанін» для пастаўкі ў беларускам оперным тэатры. Гэты твор з'яўляецца пачаткам росквіту патрыятычнай творчасці М. Глінкі. П. Чайкоўскі пісаў у свой час аб оперы «Іван Сусанін»: «Па геніяльнасці, размаху, павінен і бездакорна сціхні гэтая опера стаць у адным радзе з самым вялікім і глыбокім, што толькі ёсць у мастацтве».

Глінка захапіўся патрыятычнай тэмай мужнасці рускага чалавека і пачаў пісаць музыку, не маючы яшчэ лібрэта, стварэнне якога было дружна бяздэярна прыдаронаму вершальцу — барону Розену. Гэты барон зрабіў усё, каб напоўніць лібрэта ура-манархічнымі тэндэнцыямі, ад якіх геніяльная опера была ачышчана толькі пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі, калі паче С. Гарадзенкі напісаў новае лібрэта, а Вялікі тэатр Саюза ССР паставіў яе ў 1938 годзе.

Добры і хваляючы спяктакль «Іван Сусанін» паставіў Беларуска дзяржаўны тэатр оперы і балета. У спяктаклі правільна раскрыты ідэяна-мастацкі змест геніяльнага твора Глінкі (пастаўніка А. Мардынава, дырыжор В. Пірадаў, мастак С. Нікалаеў, хормайстра Т. Пятроў, балетмайстра К. Мулер).

Велічна і ўрачыста гучыць у пралогу спяктакля хор у песні «Радзіма мая! Руская зямля! Наваліны імчацца над табою». Перад глядачом — прыгожы і вялікі жывы барэльф-помнік, які дае ключ да ўспрыняцця ўсяго спяктакля, як героіка-патрыятычнага твора і раскрывае адну з галоўных тэм яго — сувязь воінаў і народа. Праўда, ражысёр не даў гэту ўдалую задуму да яе мастацкага завяршэння. Хор жанчыч толькі на адкрытай сцэне перад глядачамі ўключаецца ў выразна зробленую жыўую скульптурную групу — барэльф, а гэта граба было-б зрабіць яшчэ да адкрыцця заслоні.

Выразна раскрыта драматычнае напружанне ў рэчытыве Івана Сусаніна. Сусанін і сялянне, якія прышлі з ім, заняпакоены дэсам сваёй радзімы. Глядач верыць, што ў Сусаніна і яго аднасельчан няма цпер нічога важней, чым думка аб радзіме, бо «вораг хоча навекі Русь запланіць». У сцене з'яўлення апалячанаў пад камандай Багдана Сабініна ўдалося стварыць уражанне радаснага нстрою людзей. Сусанін хоча ведаць, перш за ўсё, што чуваць на Русі і што зрабіў для радзімы Багдан Сабінін. Урачыста і моцна прагучыў фінал першага акта: «Свята радаснае прыдзе для ўсёй, для ўсёй Русі!».

Темпераментна, з пранікнёнай нюансёўкай выконвае аркестр палане, кравак, вальс і мазурку ў другім акце. Вельмі важным у сюжэтным развіцці другога акта з'яўляецца момант прыходу польскага ганца (арт. Р. Яўраў) з паведамленнем аб паўстанні рускага народа. Але гэты момант паслабляецца мігучай гэсцей і ўзмацненнем гучання аркестра, у выніку чаго музычна заглушае рэчытывы ганца. Кампазітар падае гэты момант, як інтэмыны. Ганец павінен па сакрэту паведамі караю аб паўстанні. Танцы спынаюцца, гэці напружана ўслухваюцца і прагучы дэзапта, што здарылася. У аркестры ў гэты момант узмацняецца тама трыоўй. У такой трагедыі аркестр і масы не заглушаюць рэчытывы ганца, які мае істотнае значэнне для сюжэтнага развіцця.

Негэга прызнаць удамай адну мізанспону другога акта. Трон караля пастаўлены так, што ўсе гэці сцяпы спійнаў да яго. Гэта жыццёна і гістарычна няправільна.

З трэцяга акта выкінуты хор сялян, які прышлі ў хату Сусаніна. Але гэтай купюра ніколькі не прыглушыла ідэянага гучання спяктакля, а зрабіла трэці акт яшчэ больш дзейным і мэтанакіраваным. Пасля дуэта Сусаніна і Вані з'яўляецца Сабінін, які разам з Антанідай, Ванем і Сусаніным выконвае квартет. Асабліва радасна прагучыў фінал квартэта: «Зажывем, заіруем усёй сам'ей».

Але ў хату ўрываецца атрад польскіх інтэрвентаў. Трэба адзначыць, што джжкая сцэна роздму і перажываніяў Сусаніна, з аднаго боку, і ўчынкаў палкаў, — з другога, вырашана ў спяктаклі выразна і пераканаўча.

Недарэчнасцю ў сцене Сусаніна з палкамі, а таксама ў сцене ў дэсе, з'яўляецца тое, што ў момант марос і завёў палкі апрапугты бадай па-летняму, а рускія — у сцені.

Тыя чароўнае, як воля, слова
І яснае, як сонечныя праменьы,
Не раз у час хмамуры і суровы
Было надзеяй светлай для людзей.

Ты некалі,
Як брат старэйшы рускі,
Праз дрот прымушу, тупам і застаў
Двух песняроў краіны беларускай
Заўважыў і сардэчна падтрымаў.

І пажадаў ім плёну ў добрай працы
На долю і на радасць для людзей,
Ты клікаў іх з нявольна змагацца,
Уславіць песняй перамогі дзень.

І кліч твой мужныя песняры пранеслі
Над роднай стараной, які запавет,
Прышлі з табою разам, бравеснік,
У новае жыццё, у новы свет.

Калі-ж пятыю з крывам над Радзімай
Віселі рабства, здэні і разбой,
З тваім магутным словам,
Тваім імем
Фашызму мы давалі смертны бой.

П. СУШКО

Кія сялянне, — у цёплых кажухі.
Напружанае фінала трэцяга акта да сягнута шляхам арганічнага спалучэння фінала з музычна-вакальным матэрыялам першай сцэны чацвёртага акта. Чацвёрты акт у партытуры пачынаецца музычным уступам, пасля ідзе сцэна Сабініна з сялянцамі, якія даганяюць палкаў, што павілі Сусаніна. Гэта сцэна гучыць бадрэ і ваяўніча. Яна цалкам перанесена ў фінал трэцяга акта, і гэта зроблена правільна, бо трэці акт канчаецца ў такім выглядзе ў праўдзітым мажоры. Глядач глыбока адчувае вялікую ўнутраю сілу Сабініна і сялян, верыць у іх перамогу, калі чуе гэтыя словы: «Усім ворагам, усім смерці!».

Асабліва высокая аданкі заслугоўвае выкананне другой сцэны чацвёртага акта, якая з'яўляецца драматычнай і музычна кумінавай усёй оперы.

Вельмі добра правёў у гэтай сцене партыю Івана Сусаніна артыст М. Зюванав. Тое, што часам не падкрэсліў аркестр, дапаўняе артыст, які стварыў запамінальны і хваляючы вобраз Івана Сусаніна, раскрыўшы ў ім рысы актыўнай матанакіраванасці. Знешняя статыка вобраза ў выкананні М. Зюванова шчыра і па-крэпста валавую энэргію Сусаніна, перахвасце яго раўняны памерці за радзіму. Сцэна прасякнута надзвычайна глыбокім драматызмам. Вялікае пачуццё, якое авалодала магутнай натурай простага рускага селяніна, зрабіла гэту сцэну самай хваляючай і запамінальнай. Сусанін, не задумваючыся, аддае сваё жыццё для вяртання радзімы, і перад глядачом пастае велічны вобраз патрыёта, які падоўга запамінаецца сваім адданым патрыятычным учынкам.

Шчырае, драматычна, правільнае разуменне патрыятычнай сутнасці Івана Сусаніна дала магаль М. Зюванаву стварыць паласны і запамінальны вобраз. М. Зюванав спявае мякка, без фарэўркі, голас яго гучыць выразна і палымна. Актар паказаў даволі высокае вакальнае майстэрства. Ён правільна перадаў бадай кожную музыкальную фразу неўміручай оперы Глінкі.

Сцэнічны рысунак ролі Івана Сусаніна — стрыманы і лаканічны. Праўда, актору яшчэ не заўсёды стае пластычнасці. Не зусім удамай траба прызнаць і грывы. Хацелас-б бачыць Сусаніна з высокім чыстым ілбом і больш адкрытым тварам.

Правільны сцэнічны і вакальны вобраз Антаніды стварыла маладая таленавітая артыстка Н. Заблудаева. Яна не толькі добра спявала, але і асэнсавана іграла. Яе ігру характарызуе выразнасць і цёпласць. Антаніда ў выкананні Н. Заблудаевай то лірычна шчыра (першы і трэці акты), то рашучая (эпілог). Усе гэтыя адценні вобраза перададзены даволі пераканаўча. Вакальнае выкананне складанай парты Антаніды таксама на надзежнай вышыні. У артысткі даволі чыстая інтанацыя і музычна-драматычная выразнасць у сцяванні.

Найбольш удамай эпізодзі Антаніды ў выкананні Н. Заблудаевай можна лічыць

каваціну ў першым акце, раманс «Не аб тым сумую, падуржаны» і іншыя.
Не зусім роўны вобраз Сабініна ў выкананні артыста І. Сайкова. І. Сайкоў не раскрыў поўнае высокароднасці і палымнасці натуры Сабініна. Большаго поспеху артыст дамогся ў гераічных эпізодах сваёй ролі, якія праведзены тэмпераментна, упэўнена і ваяўніча. Наогул голас І. Сайкова гучыць тэмпераментна, але напружана. Артысту неабходна яшчэ прадаўжаць работу над вакальна-музычным і сцэнічным усабслешнем вобраза Сабініна.

З іпалкім запалем выконвае ролу Вані артыстка В. Фурэ. Запамінае песня ў ле выкананні «Як маці забілі ў малаго дитунаткі», дуэт Сусаніна і Вані «Дай мне меч і дай шалом», зрыя Вані «Водны конь на полі ўпаў, а бягом дабег!» Голас артысткі гучыць мякка на ўсім дыяпазоне. Разам з тым В. Фурэ пластычна мала выразна.

Сімфонізаваная, драматычна напружаная музыка «Івана Сусаніна» прасякнута гарачым патрыятызмам. Але аркестр гучыць часам не зусім выразна, і таму стварэння праявалі ў парастанні драматычна-напружана.

Найбольш удама выканана увар'юра оперы. Шырока льюцца гукі палымнага ўступу, за якім адразу ваяўляецца ў музыцы галоўная тэма, якая характарызуе спяктакль. Напружана гучыць тая частка увар'юра, якая характарызуе барацьбу галоўнай тэмы з матывам польскага танца. Менш удама прагучала увар'юра ў фінале. Не падкрэслена лікувача гучанне ў аркестры, якое павіна характарызаваць перамогу рускага народа.

Не зусім задавальняе хор. З вакальнага боку ён гучыць добра, але невыразна джжкая артыстаў хора значна зніжае спяктакль у цэлым. Найбольш удамай быў хор даўжач за сцэнай, які прагучы вельмі выразна і ў добрым акаманіменце аркестра. Артыстам хора і дапаможнага складу траба зразумець, што опера «Іван Сусанін» з'яўляецца магымальна-героіка-патрыятычным творам, а таму зусім негэга ўводзіць у спяктакль розныя бытавыя, натуралістычныя дэталі.

Аркестр не заўсёды дапамагае хору. Песня народа «Слаўся, слаўся ты, Русь мая, слаўся ты, руская наша зямля!» здаецца з ударам званой, які гучыць не ў адным ладзе з аркестрам, і ўсё гэта разам заглушае жыўны чалавечы галасы і словы. У гэтай сцене неабходна знайсці адпаведную гукавую прапорцыю паміж сілай гучання хора і аркестра, з аднаго боку, і званой, — з другога. Толькі пры гэтай умове можа быць створана відовішча сапраўднага свята, урачыстасці і лікавання народа.

Афармленне спяктакля (эскізы мастака С. Нікалаева) вынікае з музыкі да оперы і зроблена з вялікім мастацкім густам. Глядач сустракае воплескі кожную новую сцэну. Асабліва пранікнёна С. Нікалаеў перадаў вобраз рускай прыроды.

У цэлым спяктакль «Іван Сусанін» з'яўляецца новым і значным дасягненнем тэатра оперы і балета. Паспех спяктакля яшчэ раз паказаў, наколькі ўдзячнай і плённай для творчага росту калектыва тэатра з'яўляецца руская оперная класіка.

Сцэна са спяктакля «Іван Сусанін». На здымку (злева направа): Іван Сусанін — артыст М. Зюванав, Сабінін — артыст І. Сайкоў, Антаніда — артыстка Н. Заблудаева.

Максіму Горкаму

Тыя чароўнае, як воля, слова
І яснае, як сонечныя праменьы,
Не раз у час хмамуры і суровы
Было надзеяй светлай для людзей.
Ты некалі,
Як брат старэйшы рускі,
Праз дрот прымушу, тупам і застаў
Двух песняроў краіны беларускай
Заўважыў і сардэчна падтрымаў.
І пажадаў ім плёну ў добрай працы
На долю і на радасць для людзей,
Ты клікаў іх з нявольна змагацца,
Уславіць песняй перамогі дзень.
І кліч твой мужныя песняры пранеслі
Над роднай стараной, які запавет,
Прышлі з табою разам, бравеснік,
У новае жыццё, у новы свет.

У бібліятэцы імя А. М. Горкага

Бібліятэка, якая носіць імя вялікага пролетарскага пісьменніка, адзначыла 14-годдзе з дня смерці А. М. Горкага пікавай кніжнай і фотавыстаўкай. Шматлікія фотаздымкі, дакументы і творы паказваюць літаратуры і грамадскую дзейнасць А. М. Горкага ў розныя перыяды яго жыцця. Зіцную пікавасць уяўляе кніга «Горкі і Беларусь», складзеная бібліятэкай. У ёй сабраны матэрыялы аб праездзе М. Горкага праз Мінск, аб спатканні яго па Мінскім вакзале, успаміны Я. Коласа, М. Лынькона, лісты Я. Купалы і Я. Коласа да М. Горкага, выказванні Аляксея Максімавіча аб беларускай літаратуры, вершы беларускіх паэтаў, прысвечаныя вялікаму пісьменніку.
Раздзе «Горкі і літаратура народаў СССР» іскрава паказвае вялікую папулярнасць, якую набылі творы пісьменніка сярод братніх нацыянальнасцей Сөөвечкага Саюза, асабліва пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

А. АСТРЭЙКА.

Героі нашых дзён на сцэне

(Прэм'ера спектакля «Блізкае» ў Беларускім Дзяржаўным драматычным тэатры імя Януба Коласа)

Драматург Ю. Чапурина совецкі глядач ведае па яго п'есах аб слаўных совецкіх войнах, што адстаілі Сталінград («Сталінградцы») і разбілі фашысцкія зграі на варажэй тэрыторыі («Апошнія рубяжы»). Трэцяя п'еса драматурга-сталінградца «Блізкае» завяршае трылогію аб пудоўных людзях сацыялістычнай сучаснасці, якія ўчора яшчэ з вінтоўкаю ў руках адстаілі і перамаглі, а цяпер вярнуліся да мірнага стваральнай працы. П'еса «Блізкае» прадаўжае лепшыя традыцыі совецкай драматургіі, прысвечанай адлюстраванню пераўтваральных працэсаў сацыялістычнага будаўніцтва. Выбар гэтай п'есы тэатрам не быў выпадковым. П'еса блізка совецкаму глядачу тым, што ў ёй паказаны героі нашых дзён — рабочыя і стажаванты сённяшняга Сталінградскага трактарнага завода.

Тэатр накіраваў сваю ўвагу на раскрыццё характараў совецкіх людзей, завастрыўшы ўвагу на фармаванні іх сацыялістычнай свядомасці. Рэжысёр спектакля Л. Мазалеўская любіць і пранікнёна падшля на вырашэння спектакля. Барашча па якасць на заводзе перарастае ў спектакль у барашчу за новага чалавека.

Перад глядачом праходзіць два пакаленні совецкіх людзей — старэйшае і маладшае. Маладшае пакаленне наступе рэвалюцыйнага традыцыі старэйшых людзей, якія сваёй працай, сваім прыкладам уплываюць на іх і выхоўваюць.

У гэтым спектаклі праяўлены аптмістычны настрой, жыццерадасны гумар і пранікнёны пачуццём лірызм. Рэжысёр Л. Мазалеўская накірвала ўсё сваё майстэрства на раскрыццё характараў совецкіх людзей, аддаючы выключную ўвагу рабоче з актормі.

Асабліва хваляюць у спектаклі вобразы старэйшых майстроў-металургаў Ножкіна і Бандуры, брыгады якіх спаборнічаюць паміж сабой.

Вобраз старога металурга Ножкіна ў выкананні арт. М. Звездачова раскрыты ў спектаклі найбольш поўна. Гэта прости чалавек, які непакоіцца за завод, таму што ведае, якое вялікае значэнне адтрымаць сталінградскія трактары ў сельскай гаспадарцы нашай краіны. Пачуццё адказнасці перад сваім народам, высокая сацыялістычная свядомасць у адносінах да працы сведчаць пра многараннасць гэтай натуры. Мы не бачым Ножкіна на вытворчасці, але яго адносіны да працы, які адбываюцца на ім, глядач добра адчувае. Арыстэтычна ўдалыя рысы ў вобразе Ножкіна, раскрыты ў ім творчы, паэта сваёй справы. Гонар завода, рабочага калектыва — яго асабісты гонар.

Вельмі пераканальны партрэт старога ўкраінскага металурга Бандуры стварыў арт. П. Малчанюк. На гэтым вобразе мы бачым, якую вялікую ролю ў стварэнні сціснага характараў адтрымае мастацкая робота. Задэцца, нічога асаблівага не робяць гэты радавы сталыя, але глядач запамінае яго. Вобраз праяўлены народным гу-

марам, пачуццём жыццераданасці. Актор у гэтым час жыве вобразама, знаходзіць розныя адценні ў разгаворы на пады, якія адбываюцца ў спектаклі, выдзяляючы асноўны матывы Бандуры — барацьбу за справядлівасць.

Запамінаецца таксама вобраз дырэктара трактарнага завода Клімава (арт. А. Шлег). На прыкладзе гэтага вобраза аўтар свядражае, што людзі, якія абаранялі Сталінград, сёння з'яўляюцца актыўнымі будаўнікамі па аднаўленню яго. Учарашні воін, сёння — будаўнік, — такіх людзей намала на гэтым заводзе. Таму не выпадакова, што былага генерала Клімава прызначаюць кіраўніком буйнейшага трактарнага завода нашай краіны. Нягледзячы на добрыя асабістыя адносіны Клімава да Юлі, калі яна робіць памылку (нядбайна паставіўшыся да вліяння дэталу), дырэктар завода не трапіць прыпынковасці, асудзіўшы памылку з усёй суровасцю. Клімаў абавіраецца на каляты, у ім знаходзіць падтрымку, разуме яго і заўсёды заахочвае ўсё новае. Душаўна пэўна, дэталістаў — вось тыя асноўныя рысы, якія ўдала выяўлены артыстам А. Шлегем у ролі дырэктара трактарнага завода.

Пераканальна сыграны ролі Героя Совецкага Саюза, дырэктара МТС Кудрава артыстам П. Сяргейчыкам. Кудраў у час ваіны быў снайперам. Ён праславіўся, як адважны і смелы воін. Але ўжо тады ён марыў аб мірнай працы. У вобразе Кудрава адчуваецца дзяржаўная гаспадарлівасць совецкага чалавека, якому аднолькава дарага ўсё, што дапамагае мадэрнізаваць савецкі лад і працу людзей. Асабліва пранікнёна ўдалося артысту выявіць характараў Кудрава ў сценах з Ножкіным, Максімам і Клімавым.

Абмежаваны тэкст і дэяніі, якія дадзены ў п'есе партыйнаму кіраўніку Аркадзею, мала памагілі актору Б. Левіну стварыць жыццёва праўдзінны і пераканальны вобраз. Але ідэі большыя партыйнаму жыццю ў кожным вобразе спектакля. Актары з любоўю і захапленнем прапавалі і над другароднымі, эпизаднымі ролімі, адчуваючы, што гэта — сапраўдныя жыццёвыя вобразы нашай сучаснасці.

Любоўным і пшчырым пранікнёным у свае вобразы вызначаюцца актормі І. Туліцкім (Захарыч), М. Сянько (Марыя Пятроўна), Я. Буракоў (Ажогін), В. Рагавенка (Багатыроў) і іншыя.

Асабліва ўдала ў гэтым спектаклі паказаны вобразы рабочай моладзі. Аўтар п'есы заўважаў самыя істотныя бакі фармавання новага пакалення і добра адлюстраванне працоўнага энтузіязма маладых будаўнікоў.

Досяць глыбока выяўлены вобраз маладой дзяўчыны Юлі (арт. М. Валіцкая). Без адрыву ад вытворчасці яна канчае завоены інстытут і атрымлівае прафесію інжынера. Барашча па новую сацыялістычную свядомасць з'яўляецца адной з цэнтральных тэм спектакля і гэтага вобраза. Увядзенне асабістага кантрольнага кля-

ма — мара маладога інжынера. За асабістасцю адказнасць кожнага рабочага, за дзяржаўны падыход да кожнай справы змагаецца Юлі. Чысты, празрыты вобраз совецкай дзяўчыны перададзены артысткай сродкамі лірычнасці, душаўна хвалявання. Асабліва запамінаюцца сцэны з Юлі, Клаўдзіяй і Клімавым.

Прыемна і тое, што ў тэатры імя Я. Коласа ўсё часцей і часцей на адказныя ролі вылучаецца моладзь. Асабліва добра сыграны маладой артысткай Д. Шпакавай вобраз рабочай-комсомолкі Поці. Пачуццё аптмізма, імкненне да новага, жадаанне добра ўладкаваць заводскія справы — праходзіць праз усе гэтыя вобразы, поўны комсомольскага запалу, маладосці і сапраўднага лірызма. Артыстычны вершы, калі яна блізка прамае да душы заводскія справы, хваляюцца за іх, перажывае, абурецца на людзей, якія імкнуцца перашкодзіць агульнай справе. Арыстка жыве на спене сапраўдным жыццём маладога чалавека нашай сучаснасці.

Удала маладога артыста Н. Яромкні трэба лічыць выкананне ролі Максіма. Нягледзячы на некаторую незавершанасць вобраза ў п'есе, артысту ўсё-ж удалося стварыць паласны вобраз. У сценах з Кудравым, калі Максім сустракаецца са сваім старым баявым сябрам, добра перададзена сапраўднае пачуццё дружбы і таварыства. Сцена, у якой Максім перажывае асабістае гора за зроблены ім брав, таксама перададзена пераканальна, мастацкі паслядоўна і разам з тым жыццёва.

Правільна перадае вобраз спіналя і дэалявога комсомольца Васі артыст С. Казлоў. Яго паводзінам вершы, таму што яны непазрэдыны і жыццёва праўдзінны.

Удала выканана ролі прадстаўніка маладога пакалення рацыяналізатара Гудзінна маладым артыстам-выпускніком Беларускага тэатральнага інстытута В. Станкевічам.

Запамінаецца камедыны вобраз Жоры (арт. Б. Бароўскі).

Мастацкае афармленне мастака А. Марыкса таксама дапамагае поспеху спектакля. Лаканічнымі сродкамі мастак дамагаецца рэалістычнага паказу тых прыгожых мясцін, дзе адбываецца дэя: заводскі двор, сад, двор металурга Ножкіна, кабінет дырэктара трактарнага завода і інш.

Што датычыцца да недапоў, то адны з іх ідуць ад таго, што аўтару не зусім удалося дамагчыся кампазіцыйнай стройнасці ў п'есе. У прыватнасці, пралог не зусім удаа звязаны з усёй дэяй п'есы, слаба акрэслены вобраз партыйнага кіраўніка Аркадзея. Дырэктар завода Клімаў больш кіруе з свайго кабінета. Некаторым акторм трэба яшчэ прапрацаваць над сваімі ролімі. Артыстам Т. Заранок у ролі Клаўдзіі трэба больш асноваць свае адносіны з Максімам, Юліяй і маці. Артысту А. Гудковічу неабходна ўнікаць некаторай аднастайнасці.

У цэлым жа спектакль «Блізкае» мае вялікае выхавачае значэнне.

Алесь ЕСАКОУ.

Лекцыі пра жыццё і творчасць А. М. Горкага

Рэспубліканскае таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў арганізавала публічныя лекцыі пра вялікага рускага пісьменніка, настаянага змагацца за перамогу камунізма — Аляксея Максімавіча Горкага.

Лекцыю на тэму «Горкі — вялікі пралетарскі гуманіст» прачытае ў лютарыі аўтазавода кандыдат філалагічных навук К. Казлова. 18 чэрвеня ў памяшканні Акруговага Дома афіцэраў прафесар І. Гутараў прачытае лекцыю на тэму «Вялікі рускі пісьменнік А. М. Горкі».

Лекцыі аб Горкім будуць прачытаць таксама ў абласных і раённых цэнтрах рэспублікі.

Літаратурны вечар

13 чэрвеня ў клубе галантарэйна-трыкатанай фабрыкі адбыўся вечар, прысвечаны 8-й гадавіне з дня смерці Янкі Купалы.

У вечары прыняў ўдзел паэт Пятрусь Броўка, які прачытаў свае вершы, прысвечаныя памяці народнага паэта, а таксама дырэктар музея Янкі Купалы Уладзіслава Луцвіч і літаратурны крытык Ул. Агіеніч.

Фабрычны хор пад кіраўніцтвам Ф. Вандаловіч выканаў песні на тэксты вершаў паэта.

КНИГА АБ НАВАТАРАХ ВЯТВОРЧАСЦІ

ЦК ЛЭСМБ звярнуўся ў Саюз пісьменнікаў Беларусі з просьбай прыняць ўдзел у стварэнні кнігі аб наватарах сацыялістычнай вытворчасці.

Прэзідыум ССПБ абмеркаваў просьбу і даручыў М. Білісінваю, Н. Гарулёву, К. Губарэвічу, В. Матэўшаву і Я. Садоўскаму напісаць нарысы аб наватарах вытворчасці.

Разгляд паэзіі пачынаючых

Камісія па рабоце з маладымі пісьменнікамі абмеркавала паэму настаўніка з Бягомльскага раёна Алеса Ставера «Вясна» — аб сацыялістычным спаборніцтве ў калгасе, а таксама яго вершы на калгасныя тэмы і паэтычныя творы Г. Кляюко.

Нягледзячы на асобныя ўдааныя мясціны, добрыя радкі, паэма атрымалася слабай, — адзначыў Максім Лужанін. — Аўтар яшчэ не ўмее ствараць характары, цікава будаваць сюжэт. Яго творы часта нагадваюць звычайныя замалеўкі, у якіх адсутнічаюць арыгнальныя вобразы.

Надзвычай добрае ўражанне ў прысутных пакінулі вершы вучня Рудзенскай сярэдняй школы Г. Кляюко. У яго творы «Вясна», «Мар'я - звенявая», «Спявае рун», «Балада пра пагранічны слуп», які адзначылі ўдзельнікі абмеркавання, цікава задума і выразныя вобразы, а таксама добрая кампазіцыйная будова. Малады паэт валодае зольнасцю заўважаць тыповыя з'явы жыцця.

Камісія рэіла надрукаваць вершы Кляюко ў часопісах «Полымя», «Работніца і сялянка» і іншых выданнях.

На чале з заслужаным дэячом мастацтва РСФСР, лаўрэатам Сталінскай прэміі П. П. Вірскім.

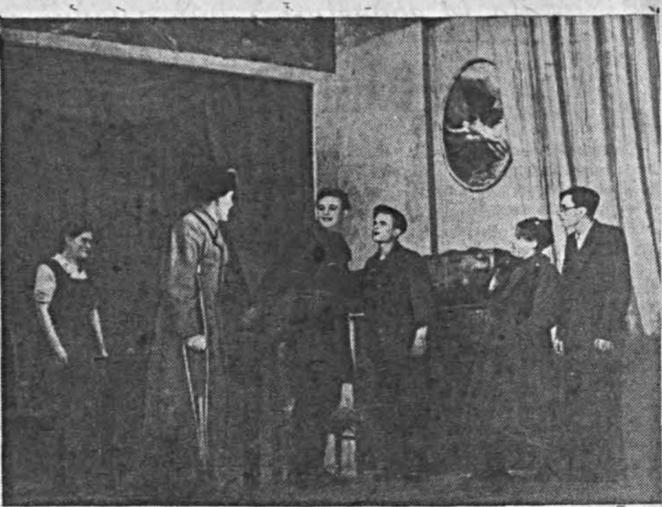
Асноўную праграму гэтай групы дыялер складаюць: армейскія танцы, рускія танцы, салдацкі перапляс і казацкія танцы. Усе гэтыя танцы выконваюцца на музыку Б. Аляксандрава.

Працягваючы прапу над новым рэпертуарам, танцавальная група ансамбля рытуе новыя рускія танцы на музыку Б. Аляксандрава, талец кубанскіх казакоў і афіцэрскае кадрыль.

За гады свайго існавання Чырвоначырвенны ансамбль Совецкай Арміі імя прафесара А. Аляксандрава, апрача абслугоўвання часцей Совецкай Арміі, выступіла ва ўсіх буйнейшых гарадах нашай вялікай краіны, на новабудовлях, перад шматтысячнымі аўдыторыямі рабочых, калгаснікаў, совецкай інтэлігенцыі.

Пасля Вялікай Аўчыннай вайны канцэрты ансамбля з вялікім поспехам прайшлі ў краінах народнай драматыкі — Валгары, Румыніі, Венгрыі, ва ўсходняй Германіі, дзе мы дэманстравалі дзясятні совецкай музычнай культуры. У БССР ансамбль закончае свае гастролі шостага ліпеня. Такім чынам, мы прыем удеа ва ўрачыстым святкаванні шостага гадавіны з дня вызвалення рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

— У заключэнне, — сказаў В. Аляксандраў, — я хачу праз вашу газету перадаць ад імя калектыва ансамбля братняе прывітанне дэячам культуры Совецкай Беларусі і пажадаць ім новых творчых поспехаў на шляху нашай вялікай і гарача любімай сацыялістычнай Радымі.

Сцена са спектакля «Юнацтва бацьноў», пастаўленага драматэатрам клуба Аўтазавода. Фота Г. Бугаені.

У Саюзе совецкіх мастакоў Беларусі

Абмеркаванне выстаўкі тэатральных мастакоў

Адбылося паседжанне секцыі тэатральных мастакоў, на якім былі абмеркаваны работы, паказаныя на тэатральнай выстаўцы.

З дакладам выступіў крытык І. Эленіч. Ён адзначыў, што лепшымі на выстаўцы з'яўляюцца работы старэйшага тэатральнага мастака Беларусі А. Марыкса, які надзвычай добра ведае сцэну і па-майстэрску выконвае эскізы. Такімі работамі дакладчык лічыць эскізы дэкарацыі да спектакляў «Раскідае гняздо» Янкі Купалы, «Шчасце» Паўленкі і інш. Дакладчык зусім мала крытыкаваў сур'езныя недахопы выстаўкі.

Крытык Ул. Няфёд, падкрэсліўшы станоўчае значэнне выстаўкі, звярнуў увагу на яе загані. Выстаўка не адлюстравала становішча тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва, шмат якія каштоўныя работы адсутнічалі, а рэд буйных мастакоў (С. Нікалаев, І. Ушакоў і інш.) зусім не прынялі ў ёй удзелу. Большасць работ, якія дэманструюцца, не маюць сувязі з творчым жыццём беларускіх тэатраў, і гэта змяняе іх значэнне. Апрача таго, эскізы асобных мастакоў выкаваны на надзвычай нізкім узроўні. Такія, напрыклад, з'яўляюцца эскізы Б. Маліна да спектакляў «Тэў-малочнік», «Позняе каханне» і «Самалёт спазняецца на суткі».

Ул. Няфёд унёс прапанову — сістэматычна абмяркоўваць работы тэатральных мастакоў на секцыі.

А. Марыкс у сваім выступленні надзвычай добра апаніў эскізы да оперна-балетных пастановак маладых мастакоў Маслянікава, Біліч і інш. Ён адзначыў электычнасць стыля ў эскізах М. Гафта да «Атэлы». Эскізы Б. Маліна, на думку

Марыкса, сведчаць аб неразумні задачы, якія ставяць перад рэалістычным тэатрам. Прамоўца адзначыў, што Л. Кроль за 25 год сваёй работы ні разу не прадставіў для ацэнкі эскізы, на якіх можна было б меркаваць аб узроўні яго майстэрства.

Малая актыўнасць асобных мастакоў, гаворыць Марыкс, адбілася на якасці выстаўкі. Галоўны мастак тэатра імя Янкі Купалы І. Ушакоў зусім адмовіўся ўдзельнічаць у ёй.

Скульптар З. Азгур папракнуў тэатральных крытыкаў за тое, што яны вельмі часта ў сваіх рэцэнзіях абыходзіцца з агульнымі ацэнкамі работ, не даючы сур'езнага аналізу прапам тэатральных мастакоў. Ён спыніўся на неабходнасці арганізаваць сур'езную вучобу тэатральных мастакоў.

Скульптар А. Бембель выказаў думку аб метадаўнасці пасляд маладых тэатральных мастакоў на вучобу ў Маскву і аб неабходнасці больш працаваць над навукай. Асобныя тэатральныя мастакі, сказаў Бембель, не разумеюць задач, якія ставяць перад мастацтвам. Гэтым і тлумачыцца наяўнасць у некаторых работах мастакоў элементаў фармалізма і імпрэсіянізма.

А. Бембель заклікаў мастакоў да сур'езнай палітычнай і творчай вучобы, да вывучэння вопыту вядучых майстроў совецкага тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва.

У спрэчках таксама прынялі ўдзел мастакі Біліч, Кіпіні, Шыбінеў і інш.

На паседжанні была вынесена прапанова аб арганізацыі ў 1950 годзе Рэспубліканскай выстаўкі тэатральных мастакоў і аб неабходнасці стварэння беларускага тэатральнага музея.

Сустрэча з удзельнікамі канферэнцыі, прысвечаных барацьбе за мір

На агітпункце № 6 Сталінскага раёна гор. Мінска адбыўся вечар сустрэчы працоўнага раёна з удзельнікамі міжнародных канферэнцыі, прысвечаных барацьбе за мір.

На вечары выступілі: рэдактар часопіса «Работніца і сялянка» А. Уе і А. Спанянка (Міністэрства замежных спраў БССР).

У заключэнне адбыўся канцэрт, у якім прынялі ўдзел артысты тэатра оперы і балета В. Мальцова, Г. Долава, Н. Сомава і канпортмайстра тэатра Н. Ярашэнка, а таксама калектыв тэатральнага самадзейнага інстытута народнай гаспадаркі імя В. Куйбышава.

Творчая нарада літаратурнай моладзі заходніх абласцей БССР

Першага жніўня ў Баранавічах склікаецца творчая нарада маладых пісьменнікаў заходніх абласцей БССР.

Нарада заслухае даклады аб становішчы і задачах беларускай літаратуры, аб майстэрстве пісьменніка, аб мастацкім вобразе і г. д.

У секцыях прозы, паэзіі, драматургіі і крытыкі будуць абмеркаваны творы пачынаючых пісьменнікаў.

Дакладчыкам па асноўных пытаннях прэзідыум ССПБ вылучыў тт. І. Гутарава і П. Кавалёва.

Камісія па рабоце з маладымі і пачынаючымі пісьменнікамі разгортвае падрыхтоўку да нарады і адбор твораў, якія будуць разглядацца ў секцыях.

Новы атрад кіномеханікаў

У рэспубліканскай школе адбыўся чарговы выпуск кіномеханікаў для раённых і сельскіх кіноаэраў. Школа выпусціла 170 чалавек, якія накіраваны ва ўсе вобласці рэспублікі для абслугоўвання гукваксі кіноаэраў. Да канца года закончаць навучанне яшчэ 280 кіномеханікаў.

Мастацкая самадзейнасць калгаса

Вялікай папулярнасцю карыстаецца мастацкая самадзейнасць калгаса «Чырвоны сцяг» Хойніцкага раёна (кіраўнік Л. Яімант).

Асабліва цікавыя канцэрты калгаснага хора. У яго рэпертуары: «Песня аб Сталіне», «Песня аб Маскве», «Развітанні марш», «Мы — беларусы» і іншыя.

Удзельнікі самадзейнасці часта выступаюць у раённым Доме культуры і на абласных алімпіадах.

Чырвоначырвенны ансамбль песні і танца ў Мінску

(Гутарка з заслужаным артыстам РСФСР, дырыжорам ансамбля В. А. Аляксандравым)

У часякіх Беларускай Ваеннай аргурі гастролірае Чырвоначырвенны імя А. Аляксандрава ансамбль песні і танца Совецкай Арміі.

Канцэрты ансамбля прайшлі з вельмі зарным поспехам у Мінскім Акруговым Доме афіцэраў імя К. Я. Варашылава, у часякіх гарнізона, а таксама перад працоўнымі стацыя Совецкай Беларусі.

У гутарцы з нашым карэспандантам аслужаны артыст РСФСР В. А. Аляксандраў наведзіў:

— З вялікай радасцю і хваляваннем усеь калектыву ансамбля рытуваецца да гастролі у братняй Беларусі, куды мы прыехалі на чале з намеснікам мастацкага кіраўніа, заслужаным дэячом мастацтва, лаўрэатам Сталінскай прэміі К. П. Вінаградывам.

Упершыню ансамбль на чале з прафесарам А. Аляксандравым наведзіў часці Беларускай Ваеннай аргурі ў 1940 годзе. Атмосфера выключнай шчырасці і цешыні, у якой тады праходзілі канцэрты нашага ансамбля, увага да яго беларускай совецкай грамадскасці, работнікаў літаратуры і мастацтва рэспублікі засталася ў памяці ўсіх артыстаў і кіраўнікоў. Такую-ж увагу і прыхільнасць мы адчуваем і цяпер як з боку салдацкіх афіцэраў, так і грамадзянскага насельніцтва.

Гастролі тэатра імя Януба Коласа

У Мінску з поспехам праходзіць гастролі Беларускага Дзяржаўнага драматычнага тэатра імя Януба Коласа.

Працоўныя стацыі паказаны спектаклі: «Незабыўны 1919-ты» Ус. Вішнеўскага, «Блізкае» Ю. Чапурына, «Калі зацітаць сады» В. Палескага.

Апрача асноўнай сцэны, спектаклі тэатра імя Януба Коласа ішлі на клубных сценах аўтамабільнага, трактарнага заводаў і Аўтапрамбуда. «Незабыўны 1919-ты» глядзелі калгаснікі Рудзен-

скага раёна, якія прыязджалі для азнаямлення з жыццём стацыі. Партыйныя, прафсаюныя і комсомольскія арганізацыі горада наладжваюць культпаходы ў тэатр.

У паралельных спектаклях, апрача рэпертуара асноўнай сцэны, паказваюцца класічныя камедыі А. Астроўскага «Праўда добра, а шчасце лепш» і «Шалёныя грошы».

Тэатр наладжвае выезды ў Баранавічы і Барысаў.

Намечаны творчыя сустрэчы калектыва з комсомольцамі прадпрыемстваў горада, а таксама з журналістамі і крытыкамі.

У час гастролі тэатр умацоўвае свае творчыя сувязі з беларускімі драматургамі, азнаміцца з новымі п'есамі К. Крапіны, В. Віткі, М. Клімковіча і інш.

У бліжэйшыя дні тэатр пажаа глядачам стацыі спектакля «Сям'я» І. Пяцова, «Напярэдадні» (па Тургеневу), «Свежы вецер» В. Сабко і інш.

родны гімі студэнтаў» В. Мурадзі, які выконвае ансамбль пры ўдзеале саліста А. Разумоўскага, польскі народны танец «Кравак» у апрацоўцы Б. Аляксандрава, што выконваецца пры ўдзеале таго-ж саліста.

Нязменным поспехам у слухачоў карыстаюцца выступленні саліста Г. Вінаградыва, які разам з ансамблем співае песню «Далёка-далёка» кампазітара Носава, «Стань ды стон кругом» — апрацоўка Б. Аляксандрава.

Хочацца адзначыць таксама апрацоўку песні часоў Аўчыннай вайны 1812 года «Данцы-маладзі» і апрацоўку Б. Аляксандравым украінскай народнай песні «Дзіўлюся я на неба» ў выкананні хора пры ўдзеале саліста І. Саўчанкі.

Ансамбль на працягу многіх год падтрымлівае творчую сувязь з кампазітарамі А. Новікавым, В. Салаўевым-Сядым, С. Кацам, М. Блантэрам, В. Мурадзі, А. Хачатурянам, паэтамі М. Гяро